

LETO XV. Številka 39
Jesenice, 28. septembra 1973

**ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE**

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni
urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij
vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, zdru-
ženo podjetje SOVENSKE ŽELEZARNE Ljub-
ljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo
483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Analiza razponov osebnih dohodkov v Železarni

Na osnovi sklepa 3. seje odbora za dohodek in nagrajevanje je bila za 4. sejo odbora izdelana analiza razponov med osebnimi dohodki različnih kvalifikacij in kategorij. Eden izmed osnovnih namenov analize je bil poiskati argumente za oziroma proti procentnemu povečanju obračunskih postavk kategorizacije. Na osnovi te analize pa odbor ni prišel do končnih sklepov in je bil mnenja, da je treba z analizo seznaniti vse zaposlene. Analiza je dovolj široka, da lahko dobimo dober pregled nad vsebino problema. Danes nadaljujemo s sestavkom oziroma analizo, katere prvi del smo objavili v prejšnji številki, zaključili bomo pa v naslednji.

Železar v »novi obleki«

Z današnjo številko Železarja se vaš tednik, dragi bralci, poslavlja od vas v dosednji »obleki« to je v obliki in formatu kakršen vas je obiskoval vsak teden skoraj po njih dvanajst let. Tako kot na vseh področjih, se tudi v tiskarstvu spreminja tehnologija in dosednji svinec, ki je bil še pred nedavnim izvor mnogih obolenj med tiskarji, bo zamenjal film, nova tehnologija, ki tudi zahteva spremembo dosedanjega formata časnika. Tako kot mi na uredništvu, se boste tudi vi najbrž težko poslovili od sedanjega formata in se le počasi navadili na novega. Toda tako kot smo se navadili na mnoge pridobitve modernega sveta, se bomo navadili tudi na novi format Železarja, ki ga boste prejeli že prihodnji teden. Seveda pa nova tehnologija prinaša tudi določene kvalitativne prednosti, predvsem boljše kvaliteto slik in možnost večbarvnega tiska. Prav tako pa »nova obleka« Železarja zavezuje tudi nas na uredništvu, da se še bolj potrudimo, da bo glasilo še bolj vaše, da ga tudi vsebinsko še nadalje izpopolnjujemo.

Uredništvo Železarja

Primerjava po kvalifikacijah

Če primerjamo razmerje osebnih dohodkov po kvalifikacijah v naši Železarni z razmerjem sprejetim s samoupravnim sporazumom in stanjem, ki nam ponazori razmerje drugje v Evropi, pridemo do naslednjih ugotovitev. Za primerjavo sem uporabil podatke stanja osebnega dohodka (OD) za našo Železarno za prvih sedem mesecev letošnjega leta. Podatke samoupravnega sporazuma in tabelo E. Denisona, kjer poda odvisnost let šolanja z razmerjem povprečnih OD. (E. Denison — za OECD, Paris 1964 — V knjigi: V. Polić, Investiranje v izobraževanje kot faktor družbeno ekonomskega razvoja, Reka 1970). (Diagram 4).

(Nadalj. na 2. str.)

Dipl. inž. Stanko Čop, direktor TOZD talilnice o programu dela do I. 1977

Na drugi seji delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela TALILNICE, dne 12. septembra, je bil soglasno izvoljen za prvega direktorja TOZD TALILNICE dosednji šef delovne enote talilnice, dipl. inž. metalurgije Stanko Čop. V zvezi z razpisanimi pogoji je moral predložiti program dela za naslednje mandatno obdobje, ki ga objavljamo v celoti.

Po strukturi proizvodnje je temeljna organizacija združenega dela TALILNICE najbolj različna, vendar nastopa do drugih TOZD pretežno z jeklom, ki je njen glavni proizvod. Zato morajo biti vsi naporji usmerjeni bodisi indirektno preko grodlja ali ognjestalnih materialov v končni cilj kvalitativnega jekla s sprejemljivo proizvodno ceno glede na naš proizvodni program, upoštevajoč pri tem naše razmere in oddaljenost od surovin. Zato bo potrebno izbirati ta-

ke tehnološke postopke, ki bodo zagotovili konkurenčnost proizvodnje. Čeprav so nekateri agregati že zastareli, moramo tudi na teh uvajati moderno tehnologijo in doseči boljšo produktivnost. Nove naprave pa moramo hitreje vključevati v polno proizvodno zmogljivost.

Samoupravljanje

Za temeljne organizacije združenega dela so naloge in odgovornosti obsežne in v precejšnji meri nove. Zato bo potrebno intenzivno delo pri uvajanju s temeljnim samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarne in s samoupravnimi akti TOZD TALILNICE določenih oblik sa-

(Nadalj. na 10. in 11. str.)

Proizvodnja slovenskih železarn v avgustu

Redukcija električne energije v mesecu avgustu, zaradi katere smo v železarni Store proizvedli 1.150 ton surovega železa manj in katere so povzročile v jeseniški železarni izpad 193 obratovalnih ur na električni peč ali 2.200 ton manj proizvedenega surovega jekla, so zrušile naše optimalne napovedi, da bi še lahko dosegli letošnji načrt proizvodnje surovega železa in jekla.

Konec meseca avgusta smo imeli 6.429 ton zaostanka v proizvodnji surovega železa, kar je 37 odstotkov enomesečne načrtovane proizvodnje.

(Nadalj. na 3. str.)

V petek 21. septembra je našo železarno obiskala desetčlanska delegacija bolgarskih novinarjev, ki so bili gostje Zveze novinarjev Jugoslavije. Gostje so si pod strokovnim vodstvom ogledali jeklarno, valjarno bluming in tehnični muzej

Analiza razponov osebnih dohodkov v Železarni

(Nadaljevanje s 1. strani)
(Indeks 100 — KV, oziroma 9—11 let šolanja).

Leta šolanja	indeks zaslužkov	samoupravni sporazum	stanje v Železarni
5—7	69	NK 62	66
8	87	PK 69	82
9—11	100	KV 100	100
12	122	VK 117	118
12 —	122	SS 117	107
13—15	143	VS 138	143
16 in več	204	VS 172	179

Pri nas 12-letno šolanje v samoupravnem sporazumu ločimo na visoko kvalifikacijo in srednješolsko izobrazbo, kjer v realnosti pride do velikih razlik v osebnem dohodku v našem podjetju.

Iz teh podatkov je razvidno, da glede na podatke E. Denisona zapostavljamo zaposlene s srednješolsko in visokošolsko izobrazbo. Če izračunamo te razlike v procentih:

$$SS\ 100 \cdot \frac{107}{122} = 87,7$$

$$VS\ 100 \cdot \frac{172}{204} = 84,3$$

Torej zaostajata obe kvalifikaciji za 12,3 %.

Če pa primerjamo s samoupravnim sporazumom, nam dejansko razmerje v Železarni pokaže, da najbolj forsiramo PK, ki presega s samoupravnim sporazumom določeno razmerje kar za 18 %, ponovno pa najbolj zaostaja srednješolska izobrazba in to za 9 %.

(Zanimivo je, da se PK bolj približujejo razmerju, ki velja za tujino, kot pa razmerju, ki je določen s samo-

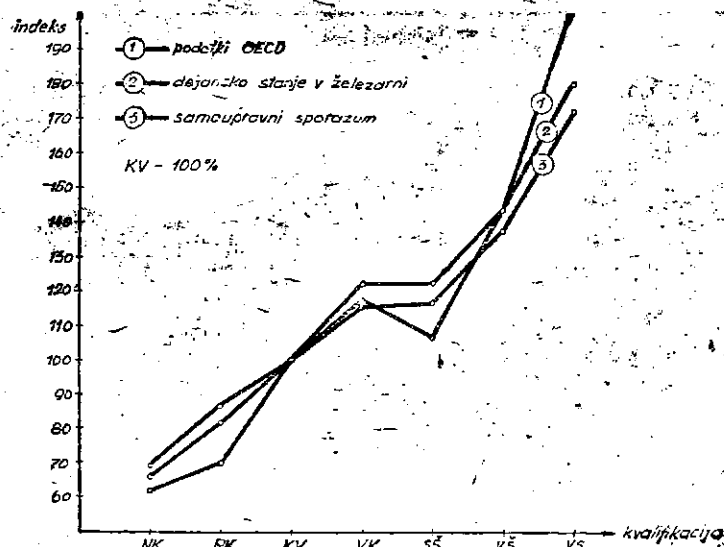

Diagram: 4

upravnim sporazumom). To pa ni res v primeru zaposlenih s SS in VS izobrazbo.

Ker je kategorija NK predstavljal v določenih letih še skupino mladincev na transportu in tekačic, ne more služiti kot osnova za izračun odnosov. Zaradi tega je za osnovo »100« vzet zašluček kvalificiranega delavca.

Da bi lahko presodili kam se premikamo v letu 1973, je izračunan tudi povprečni 12-letni odnos, tj. celotno obdobje od leta 1961—1972.

Če pogledamo osebne dohodke leta 1973 proti prejšnjemu 12-letnemu odnosu, se nam pojavljajo v posamezni kvalifikacijski skupini sledeči odnosi, računani na KV delavca.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Četrta konferenca Zveze sindikatov Slovenije, ki se je sestala 18. junija letos, z zelo konkretnimi sklepi zavezuje vse organizacije in organe sindikatov in Zveze sindikatov za dosledno uresničevanje in uresničitev sklepov te konference, glede na njihove pristojnosti in zmožnosti. Seveda, da bi bilo to mogoče, zavezuje vse sindikalne delavce, da takoj pripravijo delovne načrte in operativne akcijske programe za delovanje v krajših časovnih obdobjih. Le na ta način bo namreč mogoče preverjati, kateri sklepi so bili uresničeni in kateri ne in le na ta način bo mogoče v pripravi na osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije pred članstvo odgovorno položiti obračune dela sindikatov kot celote, kakor tudi posameznih organizacij in organov.

Sklepi in smer delovanja sindikatov so bili sprejeti na osnovi ocene ekonomskih, socialnih in kulturnih problemov na sedanji stopnji samoupravnega razvoja in družbenoekonomskih odnosov, pri čemer so izhajali iz vloge sindikatov v novem ustavnopravnem sistemu.

Prvi sklop nalog se nanaša na zagotavljanje in pospeševanje procesov združevanja dela in družbene akumulacije ter na omejevanje nekontroliranega odtujevanja in razpolaganja s sredstvi. To pa seveda pomeni prisotnost in sodelovanje sin-

dejavnosti (zdravstvo, šolstvo, kultura, uprava in drugo) v združenem delu in posegali v to, da se hitreje uresničuje menjava dela med posameznimi področji dela.

Drugi kompleks nalog in sklepov se nanaša na samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje in pospeševanje tega na vseh področjih družbenega dela in življenja. Pri tem morajo posebno pozornost posvetiti temu, da bodo samoupravni sporazumi jasno opredeljevali sankcije in način kontrole po organih podpisnic. V tem kompleksu konference sindikalne organizacije še posebej zavezuje za dosledno zavzemanje in uresničevanje resolucij o družbenoekonomskem razvoju Socialistične republike Slovenije za leto 1973 ter za usklajevanje neskladja med gibanjem osebnih dohodkov in življenjskih stroškov.

V pogledu nalog v zvezi z gospodarsko stabilizacijo in razvojem ekonomskega sistema, ki so zajete v tretjem sklopu nalog in smeri delovanja, so glavne naloge sindikatov na področju urejanja cen, priprave osnov za diferencirano ovrednotenje posameznih ekonomskih elementov v samoupravnih sporazumih, na aktivnem obvladovanju kvantitativnih odnosov ustvarjanja in delitve celotnega dohodka ter proti enostranskim premikom v delitvi dohodka. Seveda velja pozornost še

Vloga in naloge sindikatov v novem ustavnopravnem sistemu

dikatov pri nastajanju in sklepanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov in pri nastajanju zakonov. Le-ti namreč morajo že letos omogočiti začetek samoupravnega združevanja sredstev v skladih skupne družbene porabe, v rezervnih skladih in v skladih za skupne potrebe. Sindikati se bodo v duhu novih ustavnih določil odločno zavzemali, da se začne oblikovati in uresničevati celovit sistem samoupravne razširjene reprodukcije. Vplivali bodo še na nadaljnje povezovanje gospodarskih organizacij na novih samoupravnih in ekonomskih osnovah.

Med najbolj pomembne in neposredne naloge sindikatov sodi učinkovito in vplivno sodelovanje pri oblikovanju samoupravnih sporazumov o združevanju temeljnih organizacij združenega dela in pripravljanju novih statutom. V zvezi s samoupravno delavsko kontrolo morajo sindikati skrbeti za trajno usposabljanje članov teh organov in skupaj s samoupravnimi organi in drugimi političnimi organizacijami zagotavljati tem organom najboljše pogoje ter jim nuditi vso moralno oporo in politično zaščito. Sindikati bodo delovali tudi pri razširjanju delavske in samoupravne družbene kontrole na vseh ostalih področjih. Sindikati bodo ob ustavnih razpravah predlagali spremembo v zvezi z ustanavljanjem posebne družbene zaščite samoupravljanja in družbene lastnine.

V zvezi z ustavnimi spremembami bodo sindikati z organizacijo javnih razprav prispevali svoj delež k dokončnemu oblikovanju ustavnega besedila, to pa bo tudi pomenilo temeljitše seznanjanje delavcev z novo ustavo. Sindikati se in dopolniti vsebine družbeno ekonomskih odnosov. Z večjo bodo skupaj s SZDL pripravljali na uresničevanje novih načel aktivnostjo tako vplivali na spreminjanje položaja družbenih

vedno akciji varčevanja in spremljanju nastajanja in porabe dohodka, kompleksnejši analizi stroškov in drugim s stabilizacijo in razvojem ekonomskega sistema povezanimi nalogami.

Zadnji kompleksni nalog in smeri delovanja, ki je tudi najboljše, zajema področje socialnega in kulturnega razvoja. Sindikati se bodo borili za »usklajen ekonomski, socialni in kulturni razvoj in zavzemali za sestavljanje in sprejemanje razvojnih načrtov organizacij združenega dela, občin in republike ali federacije, v katerih se bodo ekonomske, socialne in kulturne naloge med seboj dopolnjevale, ker so medsebojno pogojene«. Iz teh načel seveda izhajajo konkretne naloge sindikatov, ki jih bodo sindikati morali opredeliti v svojih akcijskih programih.

Sklepi četrte konference Zveze sindikatov Slovenije so formulirani tako konkretno in tako jasno so nakazane smeri delovanja sindikatov, da sindikalnim organizacijam preostane le, da v svoje delovne načrte in akcijske programe za krajša časovna obdobja vgradijo konkretne naloge svojega območja. Seveda pa bodo te naloge morale prav tako sloneti na dovolj objektivni in kritični oceni ekonomskih, socialnih in kulturnih problemov v našem primeru tako znotraj posamezne temeljne organizacije združenega dela, kakor v delovni organizaciji kot celoti. Vse naloge in usmeritve imajo tak značaj, da jih je potrebno brez odlašanja vgraditi v akcijske programe posameznih osnovnih organizacij sindikata ter jih pričeti brez odlašanja uresničevati. Morda smo v tovarniškem sindikatu Železarni v tem pogledu že nekoliko v zamudi in bo potrebno v sedanjem obdobju po tem pospešeno delovati, ne samo v forumskih oblikah, temveč predvsem med članstvom.

Železarski globus

ITALIJA

Iz poročila italijanskega finančnega ministrstva je razvidno, da bodo pričeli graditi novo železarno v Kalabriji. Stala bo v kraju Gioia Tauro in bo to peta državna železarna z zelo veliko proizvodno zmogljivostjo.

ROMUNIJA — Romunsko državno podjetje za zunanjo trgovino Metarom je naročilo pri švicarskem podjetju Concast AG dve napravi za kontinuirno vlivljanje za eno izmed romunskih železarn. Vsaka bo imela štiri žile in bodo na njih vlivali gredici z maksimalnimi merami 180 × 200 milimetrov.

SVICA — V letošnjem polletju je pričelo obratovati pet novih naprav za kontinuirno vlivljanje po licenci švicarskega podjetja Concast Ag. Skupno ima teh pet naprav 21 žil. Po dve so zgradili v Italiji, po eno pa v Argentini, Švedski in Madžarski.

Proizvodnja slovenskih železarn v avgustu

Po posameznih železarnah in proizvodih smo dosegli:

Surovo železo (v tonah)						
Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	13.400	13.396	100	105.200	99.986	95
Store	4.100	2.950	72	30.000	28.785	96
Skupno	17.500	16.346	94	135.200	128.771	95

Kljub zaostanku pa je letošnja proizvodnja surovega železa v prvih osmih mesecih za 3 % večja od dosežene v enakem obdobju lani.

Tudi izvršitev mesečnega načrta proizvodnje jekla je realiziran samo s 94 odstotki.

Zaostanek se je še povečal in znaša že 12.566 ton, kar je okoli 21 odstotkov mesečne proizvodnje. To je skoraj nadomestljivo, posebno ob sedanjem stanju, k smo zaradi redukcij izgubili še več proizvodnje in jo izgubljamo še naprej.

Surovo jeklo (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	43.300	38.998	90	329.800	319.128	97
Ravne	16.250	16.674	103	130.000	128.255	99
Store	2.000	1.872	94	22.700	22.551	99
Skupno	61.550	57.044	94	482.500	469.934	97

Proizvodnja je v letošnjih osmih mesecih za 15.198 ton višja od dosežene v istem obdobju lani napredek, ki se bo pa brez naše krivde po vsej verjetnosti zmanjšal.

Za plansko zaostajanje v proizvodnji jekla v preteče-

nem mesecu pa niso krive samo redukcije električne energije. Zaostajamo namreč tudi v proizvodnji SM jekla. Stanje po osmih mesecih in v mesecu avgustu je razvidno iz naslednje tabele:

(v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	28.300	26.278	93	216.200	213.910	99
Store	2.000	1.872	94	22.700	22.551	99
Skupno	30.300	28.150	93	238.900	236.461	99

Slaba je tudi izvršitev skupne proizvodnje, ki znaša v železarni Jesenice 93 %, v železarni Ravne 96 % in v železarni Store 89 % ter skupno 94 %.

Blagovna proizvodnja je znašala samo 51.581 ton in je to letos najnižja dosežena mesečna količina.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.917	30.890	97	252.333	252.324	100
Ravne	11.242	10.488	93	89.934	87.065	97
Store	11.213	10.203	91	95.688	94.895	99
Skupno	54.372	51.581	95	437.955	434.284	99

Ker z objavo podatkov nekoliko kasnimo, tokrat ne bomo posebej analizirali dosežkov pri posameznih proizvodih. Septembra je zadnji mesec tretjega četrletja in ob koncu tekočega meseca bodo razvidne tudi vse posledice redukcij tekom septembra. Prihodnji mesec bomo pregledali stanje in tudi izglede do konca letošnjega leta.

Eksterna realizacija je bila sorazmerno dobra in znaša za vse tri železarne 104 odstotke. Na Jesenicah je realizacija najugodnejša in so jo izvršili s 114 %, kumulativno pa 107 %. Na Ravnah je mesečna izvršitev 99 % in kumulativno 104 %. Slabše je v železarni Store, kjer znaša mesečna realizacija 86 odstot-

kov načrtovane, v kumulativu pa 96 odstotkov.

Problematika po posameznih železarnah:

Železarna Ravne je bila edina, ki je izvršila mesečni proizvodni načrt jekla. Redukcij tako zaradi dobav iz Avstrije niso imeli in so plansko proizvodnjo celo presegli za tri odstotke. Zaradi tega so imeli tudi ugodno prilagoditev in so dobavili železarni Store 3.331 ton gredic. Imeli so pa težave s slabo kvaliteto starega železa.

Livarna je izvršila le 84,2 % proizvodnega načrta. Glavni razlog je bilo popravilo oblačne naprave peskometa, ki je trajalo ves mesec. Še nadalje imajo tudi težave s kvaliteto livarskega peska in z

dobavami. Zaradi visoke bolezenske odsotnosti v strojni kaluparnici in fluktuacij v čistilnici, so imeli tudi manjšo proizvodnjo.

Tudi v valjarni so imeli težave zaradi odsotnosti. Proizvodnja gredic je bila zelo ugodna in so zaradi tega lahko veliko količino to je 3.331 ton dobavili železarni Store. Proizvodnjo valjanega paličastega jekla so dosegli samo 65,3 % načrtovane, kar je delno odraz valjanja tankih dimenzij. Težave so imeli tudi z vložkom, ker so vsled visoke bolniškega staleža v čistilnici obratovali samo s polovico zmogljivosti.

Težave z delovno silo so bile praktično v vseh obratih. V jeklovleku so imeli neugoden asortiment in še pomanjkanje vložnega materiala. Več zastojev so imeli zaradi kega bolniškega staleža v čisto oskrbeti ležaje za stroje.

Železarna Store je imela pretečeni mesec slabe proizvodne rezultate in veliko težav. Zaradi redukcije električne energije so izgubili na elektro redukcijski peči 1.150 ton proizvodnje surovega železa. Slabi energetski pogoji so imeli svoj vpliv tudi na proizvodnjo jekla in so povzročali zastoj v valjarni.

Na proizvodni uspeh je vplivala tudi pomanjkanje delovne sile ob nadpovprečni odsotnosti zaradi dopustov in bolezni.

V jeklarni so morali predčasno pričeti z remontom SM peči, ker je bila ta že v zelo slabem stanju.

V valjarni so imeli v starem obratu okvaro na reduktorju za pogon grobe proge. V novi valjarni so imeli pa povečane zastoj v sled večjih zlomov valjev.

V mehanski obdelavi je delo potekalo normalno, v sled kolektivnega dopusta obdelovalnice valjev, je pa tam seveda tudi proizvodnja nižja.

Oskrba z gredicami je zaradi dobrih dobav trenutno zadovoljiva.

Vse tri železarne so imele težave z odsotnostjo delavcev. Železarni Jesenice in Store pa sta bili še posebej prizadeti zaradi pomanjkanja električne energije. Cene stremu železu na svetovnem trgu se zopet dvigajo. Stanje je tako, da nam tudi za preostalo obdobje letošnjega leta preti nevarnosti ponovnih redukcij električne energije. Vse to od nas vseh zahteva še dodatne napore, da bi proizvedli čim več jekla in še posebno pozornost, da bo naša proizvodnja vodena kar se le da gospodarno.

Milan Marolt, dipl. inž.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	Telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 29. septembra:		
dipl. inž. Miroslav NOČ, dir. TOZD-VET	873	81-022
NEDELJA, 30. septembra:		
dipl. inž. Avg. KARBA, dir. TOZD Valjarne	270	693
PONEDELJEK, 1. oktobra:		
Edvard CENCEK, TVS	548	727
TOREK, 2. oktobra:		
Jože ULČAR, talilnice	486	81-970
SREDA, 3. oktobra:		
dipl. inž. Emil AZMAN, novogradnje	849	81-716
CETRTEK, 4. oktobra:		
dipl. inž. Lado SKETA, plavž	340	81-413
PETEK, 5. oktobra:		
dipl. inž. Jaka SOKLIČ, str. delav.	556	81-131

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih. Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Zahvala samoupravnim organom in kolektivu Železarne

V mesecu juniju smo zaprosili samoupravne organe v Železarni, da nam odobrijo potreben material za obnovo mostička oziroma brvi prek potoka Bela. Delavci podjetja za urejanje hudournikov iz Ljubljane so ob regulaciji potoka leseno brv odstranili. Prebivalcem na Potoški, Poljski in Gozdni poti na Koroški Beli pa je prek brvi skrajšana pot, zlasti delavcem v službo in nazaj ter učencem osnovne šole.

Odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne je na svoji zadnji seji našo prošnjo ugodno rešil, pomagali pa so nam tudi člani kolektiva TOZD — VET in iz profilarne na Javorniku. Vsem, ki so karkoli pripomogli, da smo pred nekaj dnevi lahko brv prek potoka Bela ponovno usposobili se iskreno zahvaljujemo.

Prebivalci
Potoške, Poljske in Gozdne poti
na Koroški Beli

Jubilanti 50-letniki

V mesecu oktobru bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Cilka STREMFELJ, jeklovlek — 9. oktobra, Franc PERANEC, strojne delavnice — 12. oktobra, Franc LAHARNAR, adjustaža Javornik — 12. oktobra, Jože LOZAR, tehnične službe vzdrževanja — 13. oktobra, Martin SKULJ, strojne delavnice — 20. oktobra, Franc BOLČINA, hladna valjar — 20. oktobra, Franc PUC, OTK — 27. oktobra, Stan-ko LICOF, adjustaža Javornik — 28. oktobra, Franc LI-KAR, transport — 28. oktobra in Ivan MOKOREL, OTK — 31. oktobra.

Vsem sodelavcem naše iskrene čestitke!

JAPONSKA — Na Japonskem gradijo nov tanker, ki bo imel enake dimenzije kot tanker Globtik Tokyo — največji tanker na svetu, ki je bil kdajkoli zgrajen. Njegova nosilnost je 483.664 BRT, dolg je 379 metrov, širok 62 metrov, globina ugreza je 28 metrov. Nov tanker so splovili 4. junija letos in bo dokončno zgrajen v drugi polovici decembra.

JAPONSKA — Japonske železarske družbe bodo v prihodnjih letih zelo povečale svojo proizvodnjo. V letu

1974 bodo pričeli graditi štiri nove plavže, tri nove valjarne žice in valjarne debele pločevine, hladno valjarni ter valjarno paličastega jekla in brezšivnih cevi. V prihodnjem letu bosta pričeli obratovati dve valjarni paličastega jekla in sicer ena v železarni Muro-rau, ki pripada železarski družbi Nippon Steel Co., druga pa v železarni Sendai družbe Azuma Steel Mtg. Različne valjarne pa bodo začeli graditi v železarni Sahai — družbe Nippon Steel Co. in v železarni Kokura, ki pripada železarski družbi Sumitomo.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Specializirana konferenca

Delegati iz mladinskih aktivov v delovnih organizacijah so se v četrtek, 20. septembra, sestali na svoji ustanovni konferenci. Žal moramo opozoriti na to, da se je udeležila le ena predsednica osnovne organizacije sindikata in sicer iz trgovskega podjetja ROZCA, medtem ko ostalih predsednikov iz 13 delovnih organizacij ni bilo.

Mladi so razpravljali najprej o osnutku družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini ter sklenili, da podpirajo predlog, da organizacije plačajo 50 % šolnine. Razprava se je nanašala tudi na osnutek obeh novih устав. Delegati so bili soglasni, da naj bo v obeh ustavih opredeljena vloga in pomen ZM kot družbeno-politične organizacije, kajti veliko lažje bo potem pri sestavi statuta krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in občine.

Tudi mandatna doba članov delavskega sveta je prekratka, zato so sprejeli sklep, da podpirajo varianto, po kateri naj bo mandatna doba člana dve leti, z možnostjo ponovne izvolitve, ali pa štiri leta. Posebej pa so se mladi še zanimali za delegatski sistem in omenjali težave, ki bodo nastale.

Predsednik komisije za družbeno-ekonomske odnose pri predsedstvu OK ZMS Jesenice je govoril o ustanavljanju TOZD v občini Jesenice ter poudaril, da je na tem področju vse premalo storjenega in da se morajo tudi mladi v čimvečji meri vključiti v organe samoupravljanja. Sodelovati morajo v razpravah v delovnih skupinah, se aktivno vključiti v delo ostalih organizacij, ter izpolnjevati programska načela ZM.

Vloga in pomen ZM v delovnih organizacijah mora biti opredeljena v statutih, kajti le tako bo zagotovljeno financiranje izobraževanja mladih, obenem pa bo imel aktiv vse možnosti za delo ter vključevanje mladih v družbeno-politično življenje.

Na konferenci so izvolili še predsedstvo specializirane konference, dva delegata v predsedstvo občinske konference ZMS Jesenice, nov predsednik specializirane konference mladih delavcev pa je postal Mile ZRNIC iz GIP Gradiša.

Obisk mladih Italijanov

V torek 25. septembra je TK ZM železarne Jesenice imela na obisku mlade delavce iz Riminija, Italija, ki so na letovanju v Gozd Martuljku. Mladi delavci so si pri nas ogledali valjarno Blumling in tehnični muzej Železarne.

Po ogledu smo z njimi imeli kratek razgovor v zgornjih prostorih Kazine. Mlade delavce iz Riminija je predvsem zanimalo, kako imamo v Železarni organizirano socialno zdravstveno zaščito delavcev, kako delujejo samoupravni organi in kakšno vlogo in nalogo imajo v Železarni družbeno-politične organizacije. Ko smo jim omenjali tudi način kadrovanja in štipendiranja v Železarni, so bili nemalo presenečeni in niso mogli verjeti, da pri nas dajemo tolikšna sredstva za kadrovanje novega strokovnega kadra.

Ob koncu razgovora so izrazili željo, da bi se še srečali. Bili so navdušeni nad vsem kar so videli in slišali.

M. R.

Srečanje mladih v Kočevju

Republiška konferenca ZM Slovenije pripravlja 29. in 30. septembra v Kočevju prireditve z naslovom: Narod si bo pisal sodbo sam. Posvečena je praznovanju tridesete obletnice kočevskega zbora in prvega kongresa Zveze slovenske mladine.

V Kočevju se bodo zbrali mladi iz vseh krajev Slovenije. Obudili bodo spomine na dogodke izpred trideset let, ko so na kočevskem zboru delegati iz vse Slovenije kovali bodočnost slovenskega naroda. Prav tako so bili na prvem kongresu Zveze slovenske mladine postavljeni temelji današnje mladinske organizacije ZM. Mladí rod bo udeležbo na tej prireditvi dokazal, da spoštuje zgodovinske dogodke naše preteklosti.

Prvi dan prireditve bo svečana seja predsedstva RK ZMS in skupščine občine Kočevje. Poleg tega se bodo mladi srečali z delegati kočevskega zbora, na sporedu bo partizanski miting, kulturni program in ples na prostem.

Drugi dan bodo mladi prisostvovali prikazu večšin spe-

ciliziranih organizacij in prikazovanju tehnike. Na sporedu bo še odkritje spomenika in kulturni program.

Prireditve v Kočevju se bodo udeležili tudi mladi iz naše občine. O samem poteku prireditve bomo v naši rubriki poročali prihodnji teden.

J. R.

Seja predsedstva TK ZMS

Pretekli teden je bila v sejni sobi Delavskega doma na Jesenicah druga seja predsedstva tovarniške konference ZMS železarne Jesenice.

Najprej so razpravljali o dosedanjem delu mladih po temeljnih organizacijah združenega dela v Železarni. Največ prizadevnosti so v novem mandatnem obdobju pokazali mladinci v TOZD hladna predelava. V ostalih temeljnih organizacijah združenega dela še vedno prevladuje »počitniško vzdušje« in delo stoji na mrtvi točki. Prav tako je tudi s posameznimi komisijami.

Članj predsedstva so zatem razpravljali o delitvi sredstev po posameznih TOZD. Predsedniki osnovnih organizacij ZM v TOZD morajo v najkrajšem času sklicati seje predsedstva in skupaj s člani komisij pripraviti ustrezne programe dela. Na osnovi predloženih programov bo delitev sredstev najbolj utemeljena.

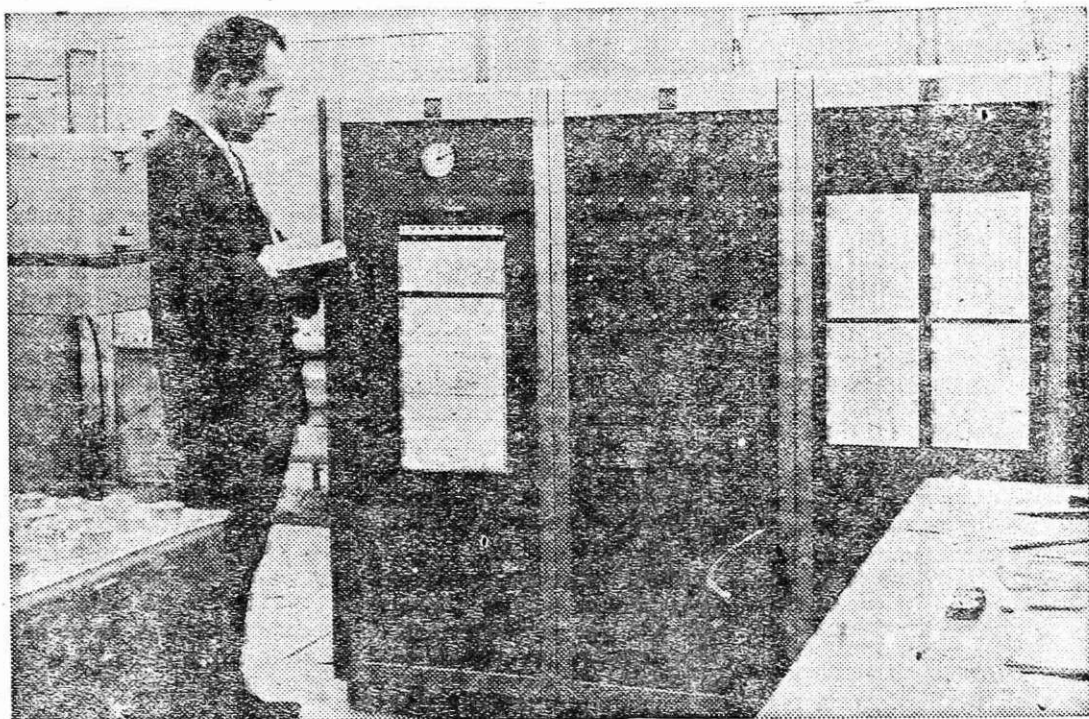
Na seji predsedstva so sprejeli tudi polletni program dela.

Sklep te informacije moram ponovno povezati z udeležbo na seji, ki je bila tudi tokrat nezadovoljiva. Posamezni člani predsedstva se ne zavedajo, da s takšnim odnosom hromijo delo predsedstva in hkrati cleotne organizacije ZM v Železarni. Na prihodnji seji predsedstva bo potrebno o tem jasno spregovoriti in sprejeti določene ukrepe.

J. R.

Mladi bodo v okviru programa izobraževalne dejavnosti morali spregovoriti tudi o filmski vzgoji

Spektrometer v kemičnem laboratoriju Železarne

Sodelavci na izletu v Pulju

V dneh od 14. do 16. septembra smo imeli sodelavci adjustaže Javornik izlet v Pulj. Iz Jesenic smo odšli v petek zjutraj z vlakom do Ljubljane, tam smo po enournem postanku nadaljevali vožnjo do Divače, Pivke in ob 17. uri popoldan smo bili v Pulju, kjer nas je na postaji že čakal avtobus in nas popeljal deset kilometrov izven mesta do hotela Medolin, kjer smo imeli prenočišče in hrano. Nekaj kilometrov od hotela je plaža za kopanje, kjer so se sodelavci pridno namakali v morju. Vreme je bilo lepo, voda topla, hrana in postrežba zelo dobra. Le cene so bile nekoliko slane, saj je steklenica piva osem, konjak sedem dinarjev, itd. Na ples smo hodili v šest minut oddaljeno restavracijo, kjer so kmalu ugotovili, da smo »Janezi« in deževali so polke in valčki.

V nedeljo popoldan pa smo se odpravili nazaj na naše Jesenice, kamor smo se po več kot šesturni vožnji utrujeni in zaspani vrnili zvečer vsak s svojimi vtisi.

Zahvaljujemo se tov. Leonardu za skrb in organizacijo izleta z željo, da drugi najde še boljše rešitev, da je še srečnejše roke pri izbiri kraja, saj imamo še veliko lepih krajev in zanimivosti, ki jih marsikdo še ni videl, niti jih nima prilike vedno videti. Vsakomur pa se po težkem in napornem delu tudi prileže preživeti dan, dva enkrat na leto skupaj s sodelavci med naravnimi lepotami, ki jih imamo pri nas zelo veliko.

V imenu vseh udeležencev

Ciril Zmitek

Analiza razponov OD v Železarni

(Nadalj. s 3 str.)

	poprečni 12-letni odnos	odnos I-VII 1973	izboljšanje	poslabšanje
NK	60.02	65.90	9.80 %	
PK	84.57	81.96		3.09 %
VK	117.74	118.41	0.57 %	
Delovodje	149.15	149.61	0.31 %	
NS	82.73	78.97		4.54 %
SS	109.53	106.95		2.36 %
VS	147.81	142.61		3.52 %
VS	189.27	179.20		5.32 %

(NK — nekvalificirani delavec, PK — polkvalificirani delavec, VK — visokokvalificiran, NS — nižja strokovna izobrazba, SS — srednja strokovna izobrazba, VS — višješolska in VS — visokošolska izobrazba.)

Tudi ta podatek kaže, da kvalifikacije od NS navzgor v odnosu na KV delavca dejansko zaostajajo, nasprotno pa se pri NK, VK in delovod. jih popravljajo v pozitivno smer.

Ena od značilnosti tega 12-letnega pregleda odnosov med kvalifikacijami, bi bila rahla tendenca nižanje razlik med KV in VS. Saj se je razmerje v tem obdobju znižalo od 1:2 na 1:1,8. Razmerje med NK in VS izobrazbo pa se je glede na poprečni 12-letni odnos v letu 1973 znižalo iz razmerja 1:3,15 na 1:2,72!

Stanje v Železarni glede na samoupravni sporazum

Osnovna je kategorija NK delavcev.

Razmerje OD po kvalifikacijah za Železarno nam pove, da so na boljšem le PK delavci. Drugače je razmerje dokaj podobno tistemu po samoupravnem sporazumu, le za NS, SS je zelo slabo. Osnovne osebne dohodke po samoupravnem sporazumu presegajo le za 18 % (SS izobrazba pa 36 %), medtem ko jih:

NK za 59 %,
PK za 78 %,
KV za 49 %,
VK za 51 %,
VSS za 55 %,
VS za 55 %.

(Diagram 5).

Koliko vložijo študent v svoj študij?

Zanimivo je pogledati, koliko izgubi oseba, ki študira na visoki šoli in jo dokonča v rednih petih letih. Če ga tako primerjamo z kvalificiranim delavcem bi dobili naslednje stanje: Kvalificiran delavec nastopi službo po tri letni poklicni šoli. Učenec srednje šole je eno leto več v srednji šoli, nato pet let na visoki in eno leto pripravniške dobe. Torej v tem času kvalificirani delavec prejema že sedem let osebni dohodek, najmanj pete kategorije, če izvajamo možnost napredovanja. Obenem moramo upoštevati tudi, da gre leta tudi šest let prej v pokoj. Študent pa v tem času prejema pet let štipendijo na visoki šoli, potem leto dni pripravniško plačo v višini povprečja Železarne. Po pripravniški dobi pa dobi delovno mesto s 16. kategorijo.

7-letni zaslužek 5. kategorije: $1934,93 \times 84 = 166.736,32$

Podatki: I. polovica leta 1973!

Razmerje obračunskih postavk 5. in 16. kategorije je 1.759

Dejanski letni zaslužek 23.820! Za ta znesek ne plačuje dodatnega davka na skupni dohodek.

V srednji šoli učenec nima rednih dohodkov.

Študent pa dobi: 5 let štipendije (748,00 povprečno na mesec) 44.830,00
enoletno pripravniško plačo 27.576,00 (mesečno 2298,00) 72.456,00
— 50,00 (davek za pripravniško plačo) 72.406,00

Razlika v teh sedmih letih znaša tako:

166.736,00
— 72.406,00
94.330,00

Študent vložijo to razliko v svoj študij. Kdaj pa se mu ta razlika povrne? V tem času KV delavec napreduje v 7. kategorijo, VS pa dobi delovno mesto s 16. kategorijo.

Mesečni zaslužki:

7. kat. 2290,60
16. kat. 3388,21
Razlika 1097,61

94.330,00 nadomesti s to razliko v sedmih letih in dveh mesecih (+1 leto pripravniške dobe) = 8 let in 2 meseca po diplomi.

Če pa upoštevamo še dodatni davek na skupni OD in otroške dodatke za dva otroke, pa dobimo:

petletni zaslužek	8. kateg.	147.551,00
prilagoditvena plača		19.320,00
		166.871,00
	— davek	— 452,00
		166.419,00
v šestih letih dobi študent		72.356,00
	razlika	94.063,00

Razlika med 11. in 16. kateg.:	3388,21
mesečni zaslužek	— 2805,74
	582,47

Ob dveh otrokih v gornjem primeru ne dobi nihče otroškega dodatka, pa tudi dodatnega davka ne plačuje. Dohiti pa ga po 13 letih in šestih mesecih.

Za primerjavo VS z NK delavci v 3. kategoriji pa izračun pokaže, da ga ujame v osmih letih (vključno s pripravniško dobo) po diplomi, oziroma osem let po zaposlitvi.

Primerjava z drugimi podjetji

Če primerjamo osebne dohodke med kvalifikacijami za

dodatnega davka ob dveh otrokih nihče ne plačuje, KV delavec pa prejema še otroške dodatke 210,00 din.

Tako je mesečna razlika v OD

3388,21
— 2500,60
887,61

S to razliko pa ga dohiti šele po osmih letih in desetih mesecih, če pa upoštevamo še pripravniško dobo okroglo po desetih letih (9 let, 10 mes.).

Če po istem postopku izračunamo še razlike za SS izobrazbo proti VS in NK proti VS, dobimo naslednje rezultate:

Za SS:

Razlika je pet let študija. SS začne po pripravniški dobi z osmo grupo, po šestih letih napreduje v 11. kategorijo.

petletni zaslužek	8. kateg.	147.551,00
prilagoditvena plača		19.320,00
		166.871,00
	— davek	— 452,00
		166.419,00
v šestih letih dobi študent		72.356,00
	razlika	94.063,00

Razlika med 11. in 16. kateg.:	3388,21
mesečni zaslužek	— 2805,74
	582,47

Ob dveh otrokih v gornjem primeru ne dobi nihče otroškega dodatka, pa tudi dodatnega davka ne plačuje. Dohiti pa ga po 13 letih in šestih mesecih.

Podatki so za leto 1972 za prvih devet mesecev (in sicer za Zenico, Sisak, Smederevo, Skopje, Ilijaš, Ljubljana, Vares, Ali pašin most, Lukovica in Jesenice).

Kot osnovo vzamemo KV delavca (indeks 100). Če primerjamo povprečen odnos med kvalifikacijami za vsa podjetja skupaj s stanjem v naši železarni, ne opazimo nobenih bistvenih odstopanj. $\bar{O} = 100 \%$

Kvalifikacija	Ø odnos	Jesenice	pozit. odstopanje v %	negat. odstopanje v %
NK	71,44	76,88	7,5 %	
PK	82,87	84,80	2,0 %	
KV	100,1	100,—		
VK	126,63	120,80		— 5,5 %*
NS	80,02	80,43		
SS	106,75	108,16	1,0 %	
VS	133,96	142,82	6,5 %	
VS	180,42	187,60	2,0 %	

*Veliko odstopanje dejanske izobrazbe zaposlenih od kvalifikacij, ki so zahtevane

za delovna mesta v jeseniški železarni.

Kdaj gorenjski cestni križ

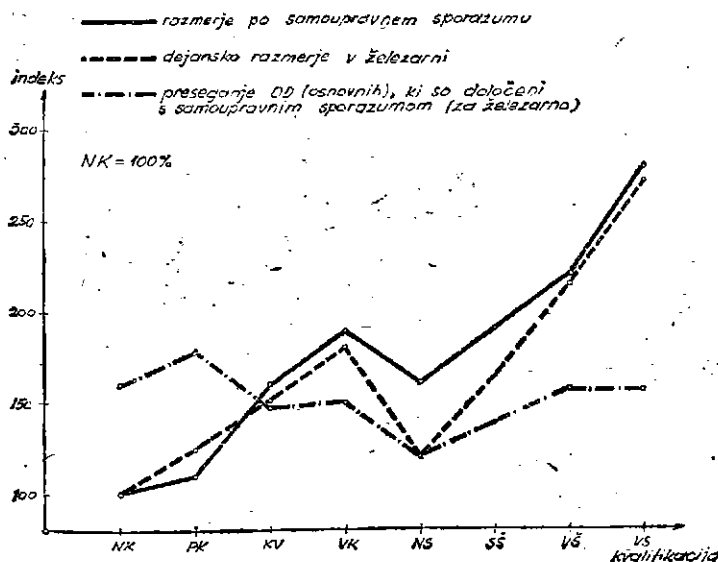
V nedeljo, dne 9. septembra smo v popoldanski radijski oddaji poslušali zanimivo reportažo o izvajanju del na cestnem križu Hoče — Levec. Reportaža je bila v resnici zanimiva, iz nje pa smo lahko tudi razbrali, da bo še nekaj let treba čakati na rešitev gorenjskega cestnega križa s predorom skozi Karavanke nekje v Gornjesavski dolini. Nekaj, kar pa kaže na preveliko forsiranje cestnega križa štajerske magistrale in zapostavljanja gorenjske, se jasno vidi iz pripombe predstavnikov mednarodne banke za obnovo in razvoj, da zaenkrat štiripasovnica za trasi Hoče — Levec ni nujna in naj se izdela le dvopasovnica, češ da promet še ni tolikšen in cesta še ne bo rentabilna. To z drugimi besedami pomeni, da cestnina, katero bo treba plačati za prevoz, ne bo dala dovolj potrebnih sredstev, ker skratka promet še ni tako gost, da bi vrgel toliko sredstev, da bi bila cesta povsem rentabilna.

Vsi pa prav dobro vemo, in statistično je dokazano, da je gorenjska cesta z motornimi vozili preobremenjena, verjetno bolj kot štajerska. Večina tujcev pripotuje iz zahoda: Anglije, Francije, Nemčije, Švedske, Švice, Holandske, Belgije in Avstrije preko Trbiža in Korenskega sedla. To je tudi najkrajša pot v Jugoslavijo. Poleg tega Avstrija že dokončuje svojo Tursko cesto in velika nevarnost je, da bomo velik del turistov izgubili, ravno zaradi naših ozkih cest, ki so ravno pri vstopu v Jugoslavijo na našem območju izredno slabe. Pa še to, ko smo ukinjali železnico Jesenice — Rateče, je bilo na najbolj odgovornem mestu republike rečeno, naj se ne razburjamo preveč, ker bo to vprašanje v najkrajšem času zadovoljivo rešeno.

Po predvidevanjih, ki smo jih slišali v omenjeni radijski oddaji pa bomo čakali na gorenjsko magistralo še najmanj pet let, če ne še več. Kakšno oviro lahko to predstavlja ne le za naš gorenjski, matveč za celoten jugoslovanski turizem je težko oceniti.

Res čudna in nerazumljiva gospodarska računica, katero demantirajo celo predstavniki mednarodne banke za obnovo in razvoj. Vse izgleda tako, da tudi tu, kakor marsikje drugje ni bilo objektivne ocene o rentabilnosti, pač pa povsem drugi negospodarski motivi in računi. Če smo tedaj ukinili železnico, bi morali vedeti, da je nujno in neodložljivo rešiti kot prvo vprašanje Gorenjsko magistralo.

I. R.

Sestanki delovnih skupin

TOZD TALILNICE

PLAVŽ — 18. septembra je imela sestanek SDS Koželj — Voga na aglomeraciji. Inž. Gričar je obrazložil osnutek nove ustave. Ob koncu sestanka so delavci, zaposleni na aglomeraciji, postavili vprašanje kdaj bo dokončno na razpolago dovolj vode za umivanje.

MARTINARNA — 15. in 17. septembra so imele sestanke SDS na dopoldanski in četrti izmeni. Na sestanku SDS četrte izmene je bilo 43 delavcev. K tečnemu osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike in nove ustave niso imeli pripomb. Oba osnutka je obrazložil obratovodja inž. Kalan. Za delegata, ki bo martinarno zastopal pri usklajevanju pripomb so izvolili vodjo SDS Pavla Celarca.

Isto problematiko so obravnavali tudi na sestanku SDS prve izmene.

ELEKTRO JEKLARNA — SDS Panič, Legat in na pripravi vložka so se sestale 19. septembra. O osnutku nove ustave je govoril obratovodja inž. Ravnik. Imeli so spreminjalni predlog k osnutku družbenega dogovora o kadrovske politiki. Predlagajo naj bi bila obvezna praksa za delavce, ki nimajo ustrezne šolske izobrazbe deset in ne dvajset let. Treba je upoštevati veliko fluktuacijo delavcev, kar na jvelja tudi za vodilni kader. K predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD Slovenske železarn, bistvenih pripomb niso imeli. Za delegata so izvolili tov. Baumana, nato pa so prebrali protestno pismo o dogodkih v Čilu.

TOZD VALJARNE

JAVORNIK I — 18. septembra so se sestale SDS Brišar, Zupan, Markelj Franc, Markelj Jože in Udir. V dveh sklicih so obravnavali novi ustavni sistem. Sprejet je bil predlog sindikalne organizacije, za sestavo usklajevalne delegacije v TOZD Valjarne. Člani delegacije so: tov. Crv, inž. Senčar, inž. Bartelj in tov. Svetina. Na obeh sklicih so SDS ostro obsodile tuje vmešavanje v notranje zadeve Čila.

VALJARNE ŽICE — SDS izmene Koren je na sestanku 16. septembra ugotovila, da proizvodnja v avgustu ni bila zadovoljiva. V prekomerni odsotnosti zaradi bolovanja in dopustov ter neustreznega dela je treba iskati vzroke, da so bile posade okrnjene. V prihodnje bo treba obdržati določena merila, da bi izboljšali izplen pri patentni žici. Valjanci so bili ponovno informirani, da se proge ustavlja pri reševanju izmečka, zamenjavi obračalk ter pri prestavljanju in pri prestavljanju na nve kalibre.

18. septembra so obravnavali osnutek nove ustave, ki ga je obrazložil tov. Crv. Imeli so več pripomb, nato pa so za delegata, ki bo sodeloval pri usklajevanju predlogov v TOZD Valjarne imenovali obratovodjo Zdravka Črva, za namestnika pa Antona Zupana iz Javornika I.

TOZD HLADNA PREDELAVA

POCINKOVALNICA — SDS Janša je na sestanku 18. septembra razpravljala o osnutku zvezne in republiške ustave. Obrazložitev je posredoval tov. Klinar. Le-ta je prisotne seznanil z osnutkom družbenega dogovora in osnovami kadrovske politike v občini. Pripomb, predlogov in vprašanj niso imeli. Za delegata pri usklajevanju predlogov so izvolili Tomaža Klinarja. Resolucijo o nasilnem dejanju v Čilu je prebral tov. Piber. Strinjali so se s predlogom da bodo delali ob prostih sobotah, vendar s pripombo, da opravljene ure ne bodo obdavčene.

PATENTIRNICA — 17. septembra je imela sestanek SDS Guzelj. Seznanjeni so bili z doseženimi rezultati v avgustu in s planom za september. K osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela Slovenske železarn niso imeli pripomb.

18. septembra je tov. Klinar SDS Guzelj seznanil z osnutkom nove republiške ustave ter z osnutkom družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini. Tudi na tem sestanku je bil tov. Klinar izvoljen za delegata pri usklajevanju predlogov. V obliki protestne resolucije je tov. Piber seznanil

prisotne z dogodki v Čilu. Tudi v patentirnici se strinjajo s predlogom, da bi uvedli delo ob prostih sobotah, vendar s pripombo, da se omenjeni dohodek ne šteje v celokupni dohodek delavcev železarn.

18. septembra je bila SDS Resman seznanjena z rezultati doseženimi v avgustu, ki so z ozirom na remont proge A zadovoljivi. Ob normalnih delovnih pogojih bodo izpolnili plan tudi v septembru. Informacijo o osnutkih zvezne ustave, ter o družbenem dogovoru o osnovah kadrovske politike v občini, je posredoval tov. Klinar. Prebrali so tudi protestno pismo ob dogodkih v Čilu. Tov. Piber je predlagal, da bi zaradi redukcije električne energije delali ob prostih sobotah.

POCINKOVALNICA — 14. septembra sta v pocinkovalnici sestali SDS Kragolnik in SDS Kralj. V avgustu so v pocinkovalnici obratovali normalno in plan presegle. Presežena je bila tudi poraba kisline na progi I in III. SDS Kralj ugotavlja, da bo plan v septembru dosegljiv, v kolikor ne bo redukcij električne energije. K osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarn ni bilo pripomb.

SDS Kragolnik je bila zadovoljna z doseženimi rezultati v avgustu prav tako z izplenom in storilnostjo. Tudi poraba je bila nižja kot v lanskem letu razen pri solnih kislinah. Zaradi pomanjkanja električne energije in večje odsotnosti z dela bo plan v septembru težje dosegljiv. Zaradi pomanjkanja električne energije so v avgustu izgubili 30 ton proizvodnje, ki naj bi jo nadomestili z delom ob prostih sobotah. K predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn niso imeli pripomb. Delavci zaposleni na progi III. ponovno zahtevajo zamenjavo oziroma popravilo vodilnih koluti na navijalcih.

ZICARNA — VOTLICARNA — SDS Koblar je na sestanku 17. septembra pregledala dosežene rezultate v avgustu in bila z njimi zadovoljna. Obratovodja je posredoval informacijo o nalogah v septembru, ki je bila sprejeta brez pripomb. K osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn niso imeli pripomb.

ZICARNA I — 14. septembra je imela sestanek SDS Tramte. Seznanjena je bila s proizvodnimi dosežki v avgustu in nalogami za september. Skupina meni, da je plan v septembru dosegljiv ob ustreznih pogojih in ob zmanjšanju bolniške odsotnosti z dela. Strinjali so se z osnutkom samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn.

ZICARNA — SDS Poklukar je imela sestanek 18. septembra. Na sestanku so bili prisotni tudi člani ostalih SDS ene izmene. Tov. Klinar je obrazložil osnutek nove ustave. Tudi k predlogu družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini prisotni niso imeli pripomb. Sodelavec Piber je prebral resolucijo ob dogodkih v Čilu, nato pa pozval člane SDS, da v naslednjih prostih sobotah normalno delajo, da bi ublažili škodo v železarni, ki je nastala ob redukciji električnega toka. Brez pripomb so se strinjali z osnutkom samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn. Seznanjeni so bili z nalogami za september in z doseženimi rezultati v avgustu.

OBRTOVODSTVO ZICARNE — Na sestanku 18. septembra je tov. Klinar govoril o osnutku nove zvezne in republiške ustave. Razpravljali so še o osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini in prebrali resolucijo o dogodkih v Čilu. Dogovorili so se o dodatnem delu ob prostih sobotah na prostovoljni snovi, da bi tako solidarno do ostalih obratov v železarni ublažili škodo zaradi omejitev električne energije. Delali naj bi ob sobotah na dopoldanski izmeni, če bo dovolj vložka.

Na sestanku 14. septembra je SDS na obratovodstvu žičarne analizirala proizvodne rezultate v avgustu. Naloge za september so izvedljive, če ne bo večjih omejitev električne energije. Obravnavali so osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn.

ZICARNA ADJUSTAŽA — SDS Sušnik je imela sestanek 17. septembra. Pregledali so dosežene rezultate v avgustu, ki so kljub pomanjkanju delav-

cev zaradi dopustov in bolovanja zadovoljivi. Naloge v septembru so nekoliko večje kot v avgustu, vendar če ne bo primanjkovalo električne energije in surove žice, se bodo približali planirani proizvodnji. K osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn pripomb niso imeli. V kolikor bo primanjkovalo delavcev bodo uvedli nadurno delo.

ZICARNA II — SDS Brojan je imela sestanek 18. septembra. Na skupnem sestanku je tov. Klinar obrazložil osnutek nove zvezne in republiške ustave. Brez pripomb so se strinjali s poročilom o osnutku družbenega dogovora in o osnovah kadrovske politike v občini. Tov. Klinar je bil izvoljen za delegata žičarne pri usklajevanju predlogov. Pridružili so se protestni resoluciji ob dogodkih v Čilu, ki jo je prebral tov. Piber. Strinjali so se z dodatnim delom ob prostih sobotah, vendar pod pogojem, da nadurno delo ne bo upoštevano pri obdavčitvi osebnih dohodkov.

14. septembra je imela SDS Klinar sestanek na katerem je bilo posredovano poročilo o doseženih rezultatih v avgustu. Ob planu za september SDS ugotavlja, da bo težko izvedljiv brez dodatnega dela ob prostih sobotah zaradi velike odsotnosti delavcev in pomanjkanja električne energije. Brez pripomb so vzeli na znanje predlog samoupravnega sporazuma o združevanju OZD v Slovenske železarn.

18. septembra je bil sestanek SDS Marinkovski. Poslušali so razlago tov. Klinarja o snutkih zvezne in republiške ustave. Pripomb niso imeli tudi k osnutku družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Tov. Klinar je bil izvoljen za delegata, ki bo na ravni železarn zastopal TOZD hladna predelava pri usklajevanju predlogov. Strinjali so se s protestno resolucijo ob dogodkih v Čilu. Kljub veliki odsotnosti z dela so bile planske naloge dosežene in tudi kakovostni asortiment. V prvih mesecih so izdelali 2,4 odstotka žice več kot predvideva operativni plan. Prizadevali se bodo za izpolnitev nalog v septembru. V kolikor ne bo večje odsotnosti z dela, da bi ublažili izgubo proizvodnje zaradi redukcij električne energije, bodo delali ob prostih sobotah.

HLADNA VALJARNA S PODODDELKI — SDS Prevc — Oven — Uršič — Pulec, Ravnik, Bem, Jevšek in Jerčb so imele skupni sestanek 18. septembra. Inž. Jamar je prisotnim obrazložil osnutek nove ustave, in družbeni dogovor o osnovah kadrovske politike v občini. Pripomb ni bilo. S proizvodnjo v avgustu zaradi pomanjkanja električne energije in vložka niso zadovoljni. Zato je bilo dogovorjeno, da bodo v hladni valjarni in v pododdelkih delali ob prostih sobotah na tri izmene in v nedeljo na eno izmeno. Tov. Klinček je prebral resolucijo ob dogodkih v Čilu. Poslušali so informacijo o redukciji električne energije. Tov. Egarta so izvolili za delegata pri usklajevanju predlogov. Sledila je kratka informacija o krvodajalski akciji od 24. — 29. septembra. Ob koncu sestanka sta sodelavca Oštir in Jerala ponovno postavila vprašanje glede beneficirane staža, sodelavec Hlade pa se zanima, kako je z prezračevanjem v lužilnici. Odgovor je posredoval inž. Jamar.

SDS Skumavc, Kotnik je imela sestanek 18. septembra. Inž. Jamar je na sestanku obrazložil osnutek nove ustave ter osnutek družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. SDS ni zadovoljna s proizvodnjo v avgustu, ki je manjša zaradi omejitve električne energije iz vložka. Izgubljeno proizvodnjo bodo nadomestili ob prostih sobotah in nedeljah. Imeli so pripombo, da bodo nekateri delavci zaradi nadurnega dela izgubili otroški dodatek in da bodo obdavčeni za preizek dohodka. Predlagajo, da se zaradi večjih življenjskih stroškov poveča tudi osnova za odmero davka. SDS je bila informirana o redukcijah električne energije, nato pa so prebrali resolucijo ob zadnjih dogodkih v Čilu. Tov. Egart bo delegat pri usklajevanju predlogov. Ob koncu sestanka je sledila še kratka informacija o krvodajalski akciji na Jesenicah.

SDS Urbanc — Egart je imela sestanek 18. septembra. Obravnavali so osnutke nove republiške in zvezne ustave ter osnutke družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini. Ustrezno informacijo o teh dokumentih je posredoval inž. Jamar. Prebrali so še protestno pismo ob zadnjih dogodkih v Čilu. Tov. Egart je bil izvoljen za delegata pri usklajevanju predlogov. Tov. Rihtaršič vprašuje, zakaj je potreben uvoz materiala iz ČSSR, nato pa so zahtevali, da v valjarni Bela izboljšajo kakovost vložka. Urediti bo treba higienne prostore.

S sej sindikalnih odborov

3. seja komisije za družbeno ekonomske odnose pri TK sindikata Železarn

Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose tov. Niko Sok je za 13. september sklical tretjo redno sejo. Poleg članov komisije so bili na sejo vabljeni tudi predsedniki komisij za družbenoekonomske odnose v odborih osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela. Dnevni red tretje seje je vseboval analizo sestankov delovnih skupin, in analizo socialnega sestava samoupravnih orga-

nov. Poleg tega so pregledali tudi izpolnjevanje delovnega programa.

Po daljši razpravi so sprejeli sklep, s katerim predlagajo komisijam za družbenoekonomska vprašanja pri osnovnih organizacijah sindikata v TOZD, da prav tako analizirajo sestanke samoupravnih delovnih skupin. Analiza naj ugotovi, katere delovne skupine so premalo aktivne, nato pa je treba poiskati vzroke za takšno stanje in po potrebi

nuditi pomoč vodjem samoupravnih delovnih skupin.

Predsedniku komisije za družbeno ekonomske odnose tov. Soku so naročili, da uredi vse potrebno pri ustreznih službah, za izdelavo analize socialnega sestava vseh samoupravnih organov. Tako bi imeli pregled, če je sedanje kadrovanje v samoupravnih organih pravilno ali pomanjkljivo. Obenem naj bi ugotovili koliko je v samoupravnih organih delavcev in koliko uslužbencev po kvalifikacijski strukturi. Zanimivi bodo prav gotovo podatki o starostni strukturi in koliko je v samoupravnih organih mladih in žena.

Komisija je ob koncu seje ugotovila, da njeno delo poteka po predvidenem programu, delo komisije pa bi bilo še bolj učinkovito, če bi z enako odgovornostjo delovale tudi komisije za družbeno ekonomska vprašanja pri osnovnih organizacijah sindikata v TOZD. Ugotavljajo, da doslej ni imela seje niti ena od komisij za družbeno ekonomske odnose pri osnovnih organizacijah sindikata v TOZD.

2. seja komisije za pritožbe in socialna vprašanja v TOZD Valjarne

V sredo, 12. septembra, je bila druga seja komisije za pritožbe in socialna vprašanja pri osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarn. Predsednik komisije tov. Jakšič iz valjarne žice je komisiji posredoval nekaj prošelj za dodelitev denarne pomoči. Komisija je odobrila Emilu Maveru iz valjarne 2400 in Ivanu Mehu iz adjustaže štekel Bela po 500 dinarjev in Antonu Gaberščku iz adjustaže štekel Javornik 300 dinarjev pomoči.

Komisija je kritično obravnavala udeležbo na sejah in ugotovila, da nekateri člani komisije ne dobivajo redno vabil. Sindikalnim odborom v obratih bodo priporočili da na svojih sejah razpravljajo o udeležbi in aktivnosti članov komisije.

Železarski globus

ITALIJA — Alžirski zemeljski plin bodo dobavljali preko vmesne postaje v Monfalconu pri Trstu do Bavarske v Zahodni Nemčiji. V ta namen je že več družb iz Avstrije in Bavarske, ki se ukvarjajo s transportiranjem zemeljskega plina podpisalo ustrezno pogodbo v Münchnu. Letno bodo transportirali preko Monfalcona šest milijard kubnih metrov alžirskega zemeljskega plina.

Jože Mravlje

Skupne službe

V petek, 14. septembra, je bila seja odbora osnovne organizacije sindikata Skupne službe. Najprej so imenovali oziroma predlagali delegate, ki bodo sodelovali pri usklajevanju pripomb k osnutku nove ustave in k osnutku družbenega dogovora o osnovnih kadrovske politike v naši občini. V delegaciji so: dipl. inž. Emil Ažman, Stanko Malej, Franc Medja, Stane Koren, Jožica Sodja, Franc Bahun, Stane Torkar in Cveto Rolc, delegate raziskovalnega oddelka in OTK ter iz obrata družbene prehrane bodo določili kasneje.

Zaradi večjih življenjskih stroškov in nizkih osebnih dohodkov nekaterih članov sindikata je odbor osnovne organizacije sindikata Skupne službe sprejel sklep o enkratni pomoči v višini 150 dinar-

jev na otroka vsem tistim članom sindikata, ki imajo dohodek na družinskega člana pod 600 dinarjev. Sredstva za to pomoč bodo črpali v OZD Skupne službe po 100 dinarjev, iz sredstev sindikalnih odborov pa po 50 dinarjev. Ob koncu seje so sprejeli dva sklepa. Do prihodnje seje odbora bodo pripravili predlog za kandidata, ki bo sodeloval v komisiji splošnega ljudskega odpora na ravni Skupnih služb.

V oktobru nameravajo organizirati izlet za člane sindikata v Simonov zaliv ali v Poreč. To naj bi bil dvodnevni izlet, posamezniki naj bi prispevali po 60 dinarjev, ostale stroške izleta pa bo krila sindikalna organizacija. Organizacijo izleta so zaupali Perotu Rešetiču, Ediju Dobravcu in Božu Sotlarju.

2. seja odbora za kadre in medsebojne odnose v TOZD Valjarn

V četrtek, 20. septembra, je bila v sejni sobi upravne stavbe valjarn druga seja odbora za kadre in medsebojne odnose. Najprej so pregledali izpolnjevanje sklepov sprejetih na prvi redni seji. Kadrovik tov. Šest je posredoval informacijo, da so poslovnik za delo odbora prejeli vsi člani odbora in obratovodstva. V

nadaljevanju se je tov. Šest poročal o kadrovskih spremembah v prvih osmih mesecih letošnjega leta. K pregledu koriščenja dopustov ter prihajanju in odhajanju delavcev, člani odbora niso imeli pripomb. Sprejetih je bilo sedem sklepov, ki se nanašajo na kadrovske spremembe v TOZD Valjarne.

Izlet na Pohorje

Sindikalni odbor družbene prehrane je v soboto 22. t. m. organiziral izlet na Pohorje in v Poreč. Iz Jesenic smo se v zgodnjih jutranjih urah odpeljali z avtobusom proti Mariboru, kjer smo si najprej ogledali obrat za izdelovanje piva v Talisovi tovarni alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Obratovodja pivovarne nam je podrobno obrazložil potek izdelave piva. Najbolj zanimiv je bil ogled obrata, kjer se pivo po tekočem traku polni, zapira, etiketira in nazadnje pakira. Po ogledu pivovarne smo se odpeljali na Pohorje, kjer smo v Poštarskem domu imeli izdatno kosilo. Vreme nam ni bilo naklonjeno. Skoraj ves dan je deževalo. Gosta megla nam je zakrivala razgled v dolino

in po okoliških hribih, zato se na Pohorju nismo dolgo zadrževali.

Vrnili smo se v Maribor in si ogledali predvsem mestni akvarij. Na povratku smo se ustavili še na Trojanah in nazadnje v gostišču na Črnicu, kjer smo imeli večerjo. Vso pot je bilo veselo razpoloženje, le nekoliko razočarani so bili po večerji, ko so udeleženci pričakovali, da se bo izlet končal s plesom, pa tega ni bilo.

Sodelavcem družbene prehrane, ki so bili na dvodnevni izletu v Poreču, je bilo vreme bolj naklonjeno. Imeli pa so možnost kopanja tudi v pokritem bazenu v slučaju slabega vremena. Izlet so zaključili s plesom v Radovljici.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Načini reševanja iz ruševin

2.

V drugem primeru so poškodbe večje in niso omejene na delne deformacije in delno podiranje, ampak se razširijo na vse ali skoraj vse poslopje. Stavba se pogosto sicer ne zruši, vendar je popolnoma onespособljena za prebivanje, ker so deformirani vsi konstrukcijski elementi. Vzroki za to so kombinirani učinki potresnih udarnih valov, neposrednega udara in eksplozije bombe na temelje stavbe in učinek zračnega udarnega vala na del stavbe nad zemljo. Izkušnje so pokazale, da je število ruševin zaradi neposrednega zadetka v glavnem enako številu ruševin zaradi padca bombe v zemljo poleg stavbe. Bomba prodre do stropa nad zakloniščem ali v kletni del stavbe s 4 do 5 nadstropji približno v 17 % primerov.

Kakšen je bil obseg rušilnega učinka zaradi zračnega udarnega vala, lahko orientacijsko ocenimo na podlagi tabele 1:

Pripomba = Podatki za bombe od 5000 do 10000 kg so približni.

Stopnja poškodovanosti objektov je za te tri vrednosti nadpritiska naslednja:

0,4 kg/cm² — lažje poškodbe stavb, zidanih z opeko,
1,0 kg/cm² — težje poškodbe stavb z betonsko konstrukcijo,
3,0 kg/cm² — hude poškodbe masivnih objektov

Če primerjamo to z učinkom zračnega vala pri jedrski eksploziji, se jasno pokaže, da so poškodbe pri enakih nadpritiskih za nekajkrat manjše. V območju nadpritiska udarnega vala z močjo 0,4 kg/cm² so pri jedrski eksploziji hudo poškodovani skoraj vsi nadzemeljski objekti. Stavbe iz betona bodo skoraj nepoškodovane, če znaša nadpritisek udarnega vala manj kot 0,2 kg/cm². Stavbe z nosilnimi stenami iz opeke, kamna ali lesa, pa so občutljive že za veliko manjše nadpritiske. Pri nadpritisku 0,1 kg/cm² bo porušen znaten del streh, pri nadpritisku 0,2 kg/cm² pa se bodo povprečne stanovanjske stavbe spremenile v ruševine, v katerih bodo ostali edino le nekateri deli zidov.

Reševati bo torej mogoče na območjih, ki jih neposredno po jedrskem napadu ne bodo zajeli veliki požari in radioaktivne padavine in ki so bila izpostavljena nadpritisku med 0,1 in 0,2 kg/cm².

Tabela 1

Teža bombe v kg	Oddaljenost od centra eksplozije v metrih		
	0,4 kg/cm ²	1,0 kg/cm ²	3,0 kg/cm ²
100	30	25	12
250	40	30	15
500	50	35	20
1000	60	45	30
2000	80	60	40
5000	160	85	70
10000	120	120	90

RAZLIČNE GRADBENE KONSTRUKCIJE — RAZLIČNE RUŠEVINE

Rušilni učinek eksplozije in potresa je zelo različen. Poleg drugega je odvisen od konstrukcije stavb. Po drugi strani pa tudi konstrukcija vpliva na obliko, strukturo in stabilnost ruševine, kar je izredno važno za reševanje.

Ruševina daje namreč vpliv popolne zmede, pa vendar se moramo dokopati do prepotrebnihih podatkov in sklepov za akcijo. V takem položaju je neprecenljive važnosti, da poznamo konstrukcijske sisteme porušenihi objektov. Zato mora strokovno usposabljanje reševalcev zajeti tudi spoznavanje teh sistemov ter njihov vpliv na ruševine.

Konstrukcijski sistemi se ločijo po stopnji vodoravne in navpične trdnosti, medsebojne povezave zidov, po povezavi s temelji ter mednadstropno in strešno konstrukcijo. Prav od teh povezav je najbolj odvisna odpornost stavbe ter stopnja in oblika ruševin. Glede na različni gradbeni material, njegove specifične odporne lastnosti za razne pritiske in deformacije je medsebojna povezanost konstrukcijskih elementov v okviru raznih sistemov različna. Toda z vidika reševanje iz ruševin je potrebno poznati samo nekatere najvažnejše konstrukcijske lastnosti posameznih sistemov, ki pri padcu najbolj ogrožajo človeška življenja ter v bistvu določajo se-siavo, obliko in stabilnost ruševine.

Objekt se poruši ne glede na konstrukcijski sistem, če sta zračni pritisk in udarni val močnejša od statične trdnosti stavbe, ali če stavba ni dovolj elastična, da bi vzdržala potresne udarne valove.

Jože Homan

Iz dejavnosti aktiva ZB Železarne Ravne

Letos je minilo 33 let odkar je bil svet pahnjen v eno najstrašnejših obdobij svojega obstoja in ko je civilizirani človek doživel najbolj ponižano obdobje. Danes po tolikih letih skoraj ni mogoče več doumeti kaj je človeštvo tisti čas moglo postaviti na tak sramoten nivo, ki bo ostal v zgodovini na posebnem mestu. V tem obdobju pa smo v zgodovino zapisali tudi najbolj svetle in najbolj plemenite dogodke in z njimi ljudi, ki so, čeprav v manjšini, kljubovali zlu, se razrasli in trpljenju in v veliko silo in končno zlo maja 1945. leta tudi premagali.

Ta čas je rodil ljudi — borce, ki jim v zgodovini ni primera. Ta veliki čas je le še spomin, saj je mnogo tedaj aktivnih borcev padlo in umrlo med vojno pa tudi pozneje. Za njimi pa je mlajša generacija, tedaj mladinci in skorejci, ter njihovi svojci, ki nosijo pripoved o tistih dneh s seboj kot usno izročilo svojih staršev-borcev.

Mnogo je bilo že napisanega o vojnih letih, premagovanjih, trpljenju in borbah tudi pri nas na Koroškem. Toda še tako dobra in živopisna beseda ne more približati tiste strahotne slike, ki jo nosimo s seboj bivši aktivni borci, ki smo ta leta doživljali in ki so marsikomu pomenila njegovo mladost. Marsikdo je iz otroka čez noč postal mož,

brezskrben malenič je moral svoje mladostne sanje zamenjati z borbo za obstoj. Prvi ognjeni krst na bojišču je bil za marsikoga takrat maturitetna valeta, in neskončni pohodi po dežju, snegu in lakota v nenehnem preganjanju, so bili za nas tiste čase maturitetni izlet, s katerega se mnogi niso več vrnili.

Prav je, da današnja mladina ni obremenjena z grozotnimi spomini na vojno in trpljenje. Prav pa je, da ohranja pripoved tistih časov, da se zaveda nešteti grobov, ki jih je že prerasla trava, da ve za ječe in morišča, ki so postali muzeji, ki opominjajo.

Odveč bi bilo natančneje opisovati ta ali oni dogodek iz vojnih dni. Bolj važno je za nas obdobje povojnih let, ko so večerjali aktivni borci zamenjali puško za plug in lopato ter stopili z bojišča na delovna mesta, ter z nezmanjšano silo bojevali nov boj za obnovo porušene dežele in za izgradnjo novega življenja v svobodni domovini.

Kakor ni mogoče naštetih vseh naporov borcev med vojno, tako niti približno ni mogoče oceniti vseh prostovoljnih ur in dni, ki so jih isti borci žrtvovali za izgradnjo nove Jugoslavije. Čas teče naprej, s časom se spreminjajo ljudje, namesto prejšnjih generacij vstopajo nove. Iz prvega navdušenja

v svobodi, so se porajala tudi prva razočaranja. Mnogi so zaradi vojnih let izgubili večji del možnosti za izobraževanje, mnogi so v prvih povojnih letih morali žrtvovati svoja mlada leta na delovnem mestu, ki so ga tokrat obvladali, pozneje pa mu zaradi hitrega razvoja niso bili več kos, druge je zopet življenje zaradi različnih vzrokov potisnilo na stranski tir. Bolj redki so izkoristili vse možnosti za lasten napredek in niso doživljali različnih razočaranj.

Te dileme in težave so bile prisotne tudi v naši železarni, čeprav moramo priznati, da je naše življenje sedaj mnogo boljše in lepše kot je bilo pred vojno.

Zaradi različne kvalifikacijske strukture, zdravstvenega stanja in podobno, so bili prisotni tudi problemi osebnih dohodkov, dela in delovnih mest članov ZB. Poreč in neurejen je bil tudi stanovanjski problem. Iz tega razloga in z namenom, da bi čim več naših članov vključili v aktivno delo, smo leta 1958 ustanovili v železarni Ravne svoj aktiv ZB.

Z našim aktivnim delom, predvsem pa z razumevanjem tako samoupravnih organov kakor tudi vodstva Železarne, smo uspeli v glavnem zadovoljivo rešiti večino težav naših članov. Z dodelitvijo družbenega stanovanja ali z odo-

bitvijo dolgoročnih kreditov za izgradnjo lastnih stanovanjskih hiš, smo uspeli v celoti rešiti stanovanjski problem naših članov.

Danes nimamo več članov, ki ne bi imeli rešenega stanovanjskega problema. Zado- voljivo je po naši oceni urejeno vprašanje osebnih dohodkov. Na naš predlog je bilo v pravilnik o delitvi osebnih dohodkov vneseno določilo, da aktivni udeleženci NOB ali interniranci, ki so šli v NOV ali bili internirani do 15. 5. 1944 upravičeni na poprečne osebne dohodke vseh zaposlenih v Železarni. Na ta način smo tako uspeli rešiti problem članov z nižjimi osebnimi dohodki. Računamo, da bodo naši organi upravljanja z razumevanjem obravnavali ali potrdili naš dodatni predlog, da bi bili odslej dalje na te ugodnosti upravičeni vsi tisti aktivni udeleženci NOB ali interniranci, ki so se vključili v NOB ali bili internirani do dne 21. 12. 1944.

Razen dela v aktivu, je precej naših članov vključenih in aktivno dela v naših samoupravnih organih na vseh nivojih v tovarni. Aktivni pa so tudi v družbeno-političnih organizacijah tovarne, kraja in občine. Rezultati, ki smo jih dosedaj dosegli, so tako plod našega aktivnega dela ter razumevanja, ki so ga do naših težav in problemov v polni meri pokazali naši samoupravni organi.

Čeprav smo z dosedaj doseženim lahko zadovoljni, pa imamo še tudi pri nas neresena vprašanja odpravnine, koriščenja dodatnega dopusta na račun aktivne udeležbe NOB in podobno. O tem smo se v tovarni že dogovarjali, da bomo še odprte probleme v bližnji prihodnosti lahko tako kot vse dosedanje uspešno rešili.

Ustajeno imamo prakso, da se v tovarni zaposleni člani ZB vsako leto ob našem prazniku — 4. juliju — sestanemo in skupno praznujemo naš praznik. Na teh srečanjih se pogovorimo o opravljenem delu, kakor tudi o težavah in nalogah, ki so pred nami. Smo organizacija katere članstvo se zmanjšuje. Ob ustanovitvi aktiva leta 1958 nas je bilo v tovarni nekaj nad 300, danes pa nas je le še 173. Čeprav smo si v Železarni, kjer delamo, uspeli urediti in rešiti probleme, ki so nas težili, pa z vsemi stvarmi, ki se dogajajo izven tovarne še vedno nismo zadovoljni.

Eden takih pojavov je nenehna rast življenjskih in ostalih stroškov in nesorazmerje med njimi in našimi dohodki. To najbolj čutijo slabše situirani borci, ki so svojo mladost žrtvovali v vojnih in povojnih letih in tako zamudili obdobje, da bi se lahko pripravili za današnji zahtevnejši dan.

Socialna diferenciacija je drug podoben problem. Gotovo nihče ne misli, da moramo biti vsi enaki. Vendar primeri neopravičenega in spekulativnega pridobivanja sredstev, ki gredo na račun delavca razburjajo naše članstvo. Tudi nacionalističnih izpadov, ki posredno zadevajo vse borce, ne bi bilo, če bi vsi ljudje nosili s seboj borčevsko zavest, ko nam je bilo prav vseeno kakšne narodnosti in vere je bil soborec, glavno je bilo, da se je boril proti skupnemu sovražniku, pa smo bili prijatelji. Prepričani smo, da se nacionalizem lahko poraja le v presitih trebih, premali angažiranosti in morda v preveliki demokraciji.

Vsi ti pojavi in njihova odstranitev pa terja od nas vseh

Slavko Tarman

Od Sredozemlja do Atlantika

4

Samo srečnemu naključju v zgodovini vsa tri slikovita provincialna mesta niso prišla v pozabo, temveč so postala znana pod skupnim imenom MONAKO — kot samostojna država. V revolucionarnem letu 1848 je izgubil takrat knežji rod GRIMALDI, ki je vladal tukaj že 600 let, enajst dvanajstin svoje posesti v Franciji. Kar je še ostalo, sestavlja današnje mini državo, ki pa ima kljub temu v stoenajstih državah svoje konzulate. Ta država je dolga točno tri kilometre in široka osemsto metrov. Na kvadratnem kilometru prebi-

va 15.000 prebivalcev, kar je največja gostota na svetu. V MONAKU ne pustijo neizkoriščenega nobenega kubičnega centimetra svojega millega, neobdavljenega podnebja. Francoske Primorske Alpe krepko objemajo MONAKO. To je malce simbolično. Monaško-francoski odnosi namreč niso bili vedno najboljši.

Zapeljemo na manjšo vzpetino — odpre se razgled na monaško riviero. Na vzhodu, v višini 573 m čepi pravcato orlovsko gnezdo. To je terasasto urejen hotel. Imenuje se TETE DE CHIEN (TET

D'CJEN) po naše »Pasja glava«, je last grškega multimilijonarja Onassisa.

Smo na ozemlju njegovega visočanstva kneza RAINERJA in princeze GRACIE. To opazimo na denarnicah, kavnihi pladnjih in obeskkih za ključke, ki so razstavljeni v izložbenih oknih. Na vsakem spominku se blešči grb njegovega visočanstva. Kot spomin na pravljico, turisti množično kupujejo te spominke in jih odnesejo s seboj v sivo vsakdanjost.

Množičen turizem, trgovina s spominki in znamke, to so glavne postavke monaške tr-

govinske bilance. Svečane priložnosti drugje proslavljajo govori in odkrivanjem spominkov, Monako pa izda novo serijo znamk. Pravi filatelisti si ogledujejo znamke iz knežje zbirke v palači Grimaldijev.

Knežja palača (PALAIS DU PRINCE) stoji na 700 m dolgem in 300 m širokem položju.

Množica luksuznih limuzin nas zdrami pred veliko belo stavbo v okrilju tropskega zelenja in cvetja. To je GRAND CASINO (IGRALNICA KAZINO). Čudovito okolje in spoštovanja vredno pročelje skrivata nešteto tragičnih usod vladarjev in finančnih mogočev prejšnjega in današnjega stoletja. Do prve svetovne vojne je bila igralnica v MONTE CARLU domovina tistih nekaj sto izvoljencev, za katere je bilo rezervirano tudi vse drugo bogastvo in razkošje tega sveta. Marsikdo, ki je propal, del pri zeleni mizi, se je brez hrupa ustrelil pod eksotičnimi drevesi v parku za igralnico. V tem parku je zastopano celotno rastlinstvo tropskega pasu. Po velikosti je

manjši kot botanični vrt HABURY. Kljub raznolikosti in pestrosti nosi tragičen pečat. Blagajne Grimaldijev so se neumorno oglašale.

Ogorčenje sveta nad to pregreho je raslo bolj in bolj. Da bi vsaj malo pomiril to ogorčenje, si je princ ALBERT III., Rainerjev stari oče, izmislil nekaj izrednega. Da bi dokazal, da se denar igralnic lahko porabi tudi za znanost in gradbeništvo, je dal zgraditi izjemno zanimivo — OCEANOGRAFSKI MUZEJ s čudovitim akvarijem. Ta je po svoji zbirki eksponatov edinstven. Imena JEAN COSTEAU in njegovih sodelavcev, ki vodijo tradicionalne oceanografske raziskave — v zadostni meri jamčijo za ugled te izjemne institucije. Razgledna ploščad na vrhu MUZEJA je prav imenitna. Odpira pogled na KNEŽJO PALAČO.

KNEŽJA PALAČA je službeno rezidenca princa RAINERJA in družine. Pred palačo so betonirane piramide s topovskimi krogli, zraven pa stoji bronasti topovi. Betonirane krogie simbolizirajo

Stab banjo

še nadležno, no stave rod, ki op bodočn... samih. Vrc življenje is nos, kat eg Če ni d... bo oblika

nevtroal... drugo... to... sam H... ti mon... e

Obisk... vedno... je ted... RAINER... cu av... vladar... no« na... knežje... spušč... stolpu... obisk... plapol... ju. Tak... lače n... tev sm... straže... monial... tradic... se str... pisih... d... dicion... saj tra...

S... MONTE... zabo. De... v mod... dijo... ovratn... letnih... lagajo... pet fra...

Štab bataljona Koroškega odreda, slikano na Obirsku leta 1943

še nadaljno aktivnost. Kakšno stalno zavzema mladi rod, ki stopa na krmilo naše bodočnosti, je odvisno od nas samih. Črkok bo odnesel v življenje iste navade in ponos, katerega bo dobil doma. Če ni dobil nikakršnih, si jih bo oblikoval po svoje.

Menimo, da bi morali vsi pristojni posvetiti in urediti še vsa nerešena vprašanja borcev, da znanamci ne bodo imeli čez leta občutek manjvrednosti, ker so njihovi starši bili v borčevskih organizacijah.

nevtiralnost kneževine. Med drugo svetovno vojno si niti sam Hitler ni drznil prelomiti monarhe nevtiralnosti.

Obisk NEŽJE PALAČE ni vedno dovoljen. Dovoljen pa je tedaj kadar je družina RAINER odsotna, tj. v mesecu avgustu. Takrat odhaja vladarska družina »kolektivno« na letni dopust. Znak, da knežje rodbine ni doma, je spuščena zastava na glavnem stolpu. Ko smo prišli maj na obisk, je zastava razigrano plapolala na najvišjem nivoju. Tako da z obiskom palače ni bilo nič. Za oddolžitve smo si ogledali menjavo straže pred dvorcem. Ceremonial menjavanja straže je tradicionalen. Vsake pol ure se stražarjenja po vseh predpisih. Zato je ta obred tradicionalen? Ima že tradicijo, saj trajajo od leta 1861 naprej.

S stari svetom je tudi MONTE CARLO prišel v pozabo. Danes enostavno ni več v modi. Tri zelenih mizah sedijo gospodje z odpetimi ovratniki in gospe v rožastih letnih oblekah. Previdno polagajo na ruleto kovance za pet frančov. Tudi knežji par

le še zaradi tradicije občasno prireja veličastne zabave, katerih ceremonial se togo drži skozi stoletja nespremenjenih starinskih pravil.

NIZZA — MESTO OB ANGELSKEM ZALIVU

Po terasah se spuščamo navzdol. Naš cilj je NIZZA, kjer bomo uredili doživetja tega dne. Dan se nagiba v večer, izstopamo pred hotelom v središču mesta. Nočni ogled vele mesta nas postavi na realna tla. Prizori, ki jih opazujemo so za nas tuji. Naša mentaliteta ne prenese razgibanega vele mestnega nočnega življenja.

NIZZA je glavno mesto azurne obale. Steje 295.000 prebivalcev. Leži ob BAIE DES ANGES — Angelskem zalivu. Mesto je znano predvsem kot zimsko letovišče. Kopalna sezona traja 200 dni na leto. O oktobru nastopi druga pomlad, snega v zimskem času ni. Prireditve, ki dajejo svojevrsten pečat mestu so karnevalski sprevodi, mednarodne regate in številne slikarske kolonije. Karnevalski sprevod od leta 1878.

»Tale pa je še bolj debela,« se Žef že zabava ob zgodbah iz Matijevega molitvenika, ko bere o nekem menihu, ki je bil prelen, da bi molil angelsko češčenje in da bi ob zvonjenju pokleknil, nenadoma zagledal, da se je svonik ali turn trikrat priklonil, in slisal je glas, ki je rekel: Lej, ti she tega ne sturiš, kar turn in neshiva stvar sturi!.

Alfons Rodriguez je vsako uro Marijo na to visho posdravljaj, črkuje Žef bohorico, v kateri je natiskan molitvenik, in prebira, da je ta Žefu neznan pobožnjak molil vsako uro Češčeno Marijo, kadar je bila ura, celo ponoči. Takrat ga je angel sbudil, da ni te molitve nikoli opustil... Neki dan je rasodela Mati boshja svelizhani Johani iz Franzije, da je Zhesheha Mariza nji slo dopadljiva molitev... Neki dan je vidika s. Jedert veliko dush pod Marijinim plajshem, v ktere je ta zhastita kraljiza ljubesnivo gledala; na to je saslshala, da so to dushe, ktere so se s pobožnimi djanji tiste dni pred prasniam nebovsetja Marije Devize sa ta prasniam poboshne in prav pripravljale...!

In Žef bere, kaj je sveta devica povedala sveti Jederti in sveti Brigiti ali kateri »drugi sveti pershoni«, kakor na primer svetemu Dominiku, ki mu je »Mati boshja molitev svetiga roshnikranza sama rasodela. Ko je bil namrezh ta svetnik en dan shalostin in se je pri svoji nebeshkj Materi pritoshil nad krivoverzi Albigeni, kteri so ob tistim zhasu v zerkvi boshji velike smote delali, mu je odgovorila sveta Deviza: Ta semlja bo smeraj ostala nerodovitna, dokler ne bo deshja zhes njo. Tu je spsnal s. Dominik, da je ta desh molitev s. roshnikranza, ktero more rashiriti... Mati boshja je vezhkrat na snanje dala, kako dopadljiva ji je ta molitev, kar se bere pri patru Auriemma.

Tako je dala na znanje tudi svetemu Benediku, kakor so trdili različni patri in drugi dušebrižniki, da bi držali svojo čredo v strahu božjem in v po-

»Hja, ta pa je najbolj debela, kar jih je bilo doslej.«

Žef le težko verjame, da bi kdo patru verjel.

»Obglavili so ga, pa je še živel, da se je lahko spovedal in patru povedal, de mu je Deviza Marija shivljenje ohranila, ker je navado imel, nji na zhast se postiti... Hja, pravi lažnjivi kljukec, tale pater Auriemma! Ne verjamem, da bi bil Mariji devici dopadljiv,« misli Žef na sodbo, ki je čakala patrovo dušo v nebesih. »O bog, koliko laži je napletel, pa se sodbe božje ni bal.«

Žef še veruje v boga in posmrtnost, čeprav je vse to tako neverjetno čudno in zapleteno, da je že nekajkrat podvomil, da bi moglo biti res. Verovala je mama, zato je tudi sam še veroval, čeprav je že doma, ko so se z Andrejem in Jankom pogovarjali o teh rečeh, spoznal, da je cerkev velika gojufija. To mu je dokazal že Andrej, ki se je družil z izobraženimi ljudmi. Vse preveč je teh ver na svetu in vsaka hoče veljati za edino pravo in zveličavno, posebno katoliška, ki je svojčas ljudi, ki so podvomili, da se sonce vrti okrog zemlje, ali celo trdili, da se zemlja vrti okrog sonca, obsojala na smrt in jih sežigala na grmadah.

Ja, se spominja Žef, Andrej je naštel celo vrsto imen velikih mož, ki so imeli bolj prav kakor sveta katoliška cerkev, pa je cerkev vztrajala v zmoti, tiste pa, ki so odkrivali resnico, je obsojala na smrt kot čarovnike in krivoverce ter jih žive sežigala na na grmadah.

»In če se je cerkev motila v tako velikih stvareh, kakor je gibanje zemlje okrog sonca, potem pridiga laž in zmoto tudi o drugih rečeh.«

Morda je imel Andrej res prav, ko je trdil, da cerkev hoče samo vladati svetu, kakor mu je že vladala s svojimi nauki, pa tudi kaznimi, silila človeka k pokorščini. Andrej je celo trdil, da je počela in še vedno počne vse tisto, kar je Kristus obsojal in očital papežu, da se je cerkev izneverila Kristusovim naukom.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

korščini cerkvi in oblasti. In tako sveti Brigiti, ki ji je mati božja priporočila Ave maris stella.

In že črkuje Žef četrto dejanje pobožnosti v čast presvete device, ki priporoča post bogatim pa tudi revnim, čeprav se morajo revni že brez tega priporočila vse življenje postiti.

Veliko zhastivzov Marije Devize je, kteri se ob sabotah in preddnevih prasniam Mater boshje nji na zhast ob kruhu in vodi postijo, črkuje te stare črke Žef, ki bi imel post ob kruhu in vodi že za pravo pojedino, s tihim nasmehom. Bere o svetem kardinalu Boromeju, kardinalu Toledu, o škofu Nitardu iz Bamberga, nekem jezuitu Jožefu Arriagi in veliko drugih, ki so to delali, seveda samo v sobotah in pred Marijinimi proščenji, ne pa vsak dan, kakor Žef, ki se posti celo brez kruha ob vodi in juhi, včasih tako redki kakor voda.

»No, ja, danes je bilo drugače. Imel sem srečo,« pomisli Žef na dvojno porcijo goste juhe, ki mu jo je prisodil dolgolasi neznanec, ki se je prav tako večkrat postil, kakor bil sit, in ki bi najbrž prav tako kakor Žef ne verjel tistemu patru Auriemmi, ki ga tale molitvenik tolikokrat omenja in ki je pridigal, kako veliko gnade je bog tistim delil, kteri so to poboshnost opravljali!.

»Zares, tale pater Auriemma je moral imeti bujno domišljijo, a še večjo domišljavost, ker je mislil, da ima samo uboge na duhu pred seboj:»

Namest vsih drugih sgledov, opomnim le na tistiga tolovaja, kteri je savolj te poboshnosti, da se je Materi boshji na zhast postil, to gnado dosegel, de, ko so mu she glavo odsekali, je skos zhudesh she shivel, de se je ubog greshnik she mogel spovedati...!

Kristus je obsojal lastnino in bogataše, cerkev pa si sama grabi lastnino in podpira moč bogatih... Ja, kako je že bilo ime tistemu Čehu, ki je terjal od cerkve, da se vrne h Kristusovim naukom in da izroči zemljo cerkvenih in posvetnih knezov kmetom, pa so ga obtožili krivoverstva in ga sežgali na grmadi.«

Žef se ne spominja, da je bil to Jan Hus. Tudi to je pozabil, da je ta veliki češki reformator zahteval obhajilo pod obema podobama za vse vernike in ne samo za duhovnike, ker se mu to ni zdelo bogvekako pomembno, kakor tudi v resnici ni bilo in bi ga najbrž cerkev zaradi tega še ne obdolžila krivoverstva.

»Njegov največji krivoverski greh je bil, ker je cerkvi očital grabež in preveliko vnemo za posvetno bogastvo cerkvenih knezov in terjal, da se ravnajo po Kristusovem nauku in razdajo bogastvo revnim, zemljo pa tistim, ki jo obdelujejo... Ja, tako je govoril Andrej.«

Žef se še vedno spominja teh besed, ker so se mu zdele pravične in v skladu s tistimi besedami, ki jih je bral v Svetem pismu.

»Pa so ga zažgal na grmadi,« je Žef ves na strani tega človeka, ki je moral zaradi svojega človekoljubja umreti živ v plamenih prav tako kakor tisti, ki so človeku odkrivali resnico, tisti pa, ki so ljudem lagali o raznih prikaznih devicah Marije in njenih naročilih in nemogočih čudežih, pa so postajali svetniki in gorje človeku, ki bi podvomil vanje.

Ne, teh svetnikov in patrov, ki so o teh svetnikih in devici Mariji lagali in še lažejo, ni nihče proglasil za krivoverce.

Program dela do leta 1977

(Nadalj. s 1. str.)

samoupravljanja ter nudi vso strokovno in organizacijsko pomoč. Kot pomoč pri delu teh organov predvidevam zadolžiti vodilne sodelavce iz področij, ki jih imajo že po službeni dolžnosti. Gradivo za seje delavskega sveta, odborov in komisij mora biti pripravljeno v kratki in razumljivi obliki. Na ta način bo možno organom samoupravljanja lažje izpolnjevati odgovorne naloge ter pri tem racionalno izkoristiti čas.

Odgovornost

Posebno je treba zaščititi odgovornost od visokokvalificiranih delavcev dalje, preko delovodij, asistentov in obratovodij. Iz uresničevanja planskih obveznosti in ekonomskih pokazateljev se mora vrednotiti uspešnost navedenih delovnih mest, še posebej vodilnih. S stalnim izobraževanjem delavcev in delovodij je potrebno doseči povečanje produktivnosti in izboljšanje ekonomičnosti. Vodilni uslužbenci morajo

Kadri

Zaradi pomanjkanja delavcev je potrebno povečevati stopilnost, posebno v obratih plavž, martinarna, elektro jeklarna in šamotarna, kjer težko obdržimo delavce. S sistematično vzgojo delavcev za kvalificirane metalurške poklice in posluževalce naprav, je potrebno dati pomen delovnemu mestu in ga po določenih letih prakse istovetiti s poklicno šolo. Posebno bo potrebno zmanjšati nevalificirana in polkvalificirana delovna mesta, iz katerih je odhod delavcev največji.

Produktivnost

Zaradi sorazmerno majhnih kapacitet naših proizvodnih agregatov in brez gradnje novih, bo znatno povečanje produktivnosti težko, možno pa je v skromnejši meri že na obstoječih napravah, oziroma z manjšimi investicijami in ukrepi doseči napredek.

Med temi ukrepi so:

- povečanje odstotka železa (Fe) v rudi s prizadevanjem domačih rudnikov ali z obogatitvijo z uvozno rudo
- povečan delež stružcev v vsipu plavžev
- obratovanje z dvema obstoječimi SM pečmi in z rekonstruirano šesto pečjo, tako, da bi imeli skupaj tri peči v obratovanju

- vlivanje jekla direktno, vsaj za napomirjene vrste jekla
- rešitev vlečenja žlindre v SM pečeh
- boljše izkoriščanje časa na električnih pečeh
- mehanizacija priprave in zakladanja legur in dodatkov za električne peči
- mehanizacija priprave starega železa

- uvedba tehnologije za hitrejšo oksidacijo in rafinacijo na električnih pečeh (brez vakuumiranja)
- mehanizacija priprave peska v livarni

— rekonstrukcija mlinskega oddelka v šamotarni.

S temi ukrepi ali z investicijskimi vlaganji, bo mogoče zmanjšati stalež delavcev, oziroma povečati produktivnost. Upoštevati bo treba tudi vse pobude in predloge proizvajalcev na delovnih mestih, ki lahko pripomorejo k izboljšanju.

Proizvodnja

PLAVŽ

Proizvodnja bi bila v letu 1977 dosegljiva s 170.000 tonami; oziroma na 180.000 ton, če bo možno dobiti del bogate rude za vsip v plavže. Doseči moramo funkcionalno delovanje koksne in rudnega dvor. Za rudni dvor bodo potrebne nekatere investicije za sejanje rude, ki naj bi bilo opravljeno takoj po razkladanju.

V aglomeraciji je potrebno s poskusi ugotoviti optimalno sestavo vložka zaradi omejenih možnosti rudnika. Ugotoviti je potrebno tudi delež aglomerata z ozirom na najugodnejšo proizvodno ceno grodija. O tem bomo nadaljevali že začete študije. Za dober hod peči bo treba ugotoviti optimalno zrno sintra pred vsipom v peči.

Peči — Ugotoviti moramo optimalni delež in velikost zrna sintra in namesto koks porabiti več mazuta kot sedaj. Pri porabi koks ne smemo presegati porabo kot enake peči v državi, ki delajo z istimi rudami. Proizvodna cena našega grodija sme biti višja v primerjavi s cenami doseženih na enakih pečeh v državi največ le za višje stroške prevoza surovin. To razliko moramo doseči najkasneje v dveh letih.

Kamnomol dolomita — Po izgradnji jaska za rezervo 2000 ton dolomita je možna modernizacija transporta in izboljšanje drobljenja. Izboljšati in urediti bo potrebno pranje in klasiranje dolomita za potrebe martinarne in bluinga.

MARTINARNA

Z rekonstrukcijo Siemens-Martinove peči štev. šest in pri kratkih zakladalnih časih, ki smejo biti največ eno uro na šaržo, bomo s tremi pečmi izdelali 300.000 ton SM jekla. V kolikor se bo obneslo vlečenje žlindre na tej peči, je možno to izdelati na sedmi peči, kar bo doprineslo k nadaljnjemu skrajšanju šaržnih časov. Zakladalne čase je mogoče zmanjšati z boljšo pripravo starega železa, tako lastnih odpadkov kot kupljenega starega železa. Odločiti se je treba, ali bo pri nas le predelava lastnih odpadkov ali pa tudi dobavljenega starega železa.

Z vlivanjem v prvi fazi vsaj nepomirjenega jekla, ki znaša danes 38 % proizvodnje, se bo zmanjšalo število delavcev v vlivališču.

Z delno rekonstrukcijo tretje SM peči, je možno izboljšati vzdržnost.

ELEKTRO JEKLARNA

S programom, ki ga predvideva hladna valjarna je možno izdelati letno 190.000 ton, s sedanjim programom pa 200.000 ton jekla. Obrat je treba opremiti z nekaterimi napravami kot so: naprava za zakladanje legur in induktivni mešalec za Lectromelt peč. Bolje pripravljen vložek in napredek v ognjestalni oblogi peči bodo naloge, ki jih bomo v bodoče reševali. Odpravevanje bomo morali urediti tako, da bo sedanjo napravo učinek boljše. Z Vatrostalno se bo potrebno dogovoriti za nabavo stroja za rušenje, s čimer bomo skrajšali remonte in olajšali fizično delo. V kolikor bodo vse rezerve izkoriščene, je potrebno predvideti pomoč pri taljenju v obliki gorilcev.

Uvajati bo treba moderne in hitre metode za proizvodnjo jekla, ne samo za ogljike, ampak tudi za kvalitete vrste jekel.

Za obe jeklarni bomo morali urediti odvoz žlindre in (Nadalj. na 11. str.)

Dipl. inž. Stanko ČOP — direktor TOZD TALILNICE

Delovne skupine bodo z obravnavanjem predlogov in s postavljanjem zahtev za reševanje zadev v zvezi s proizvodnjo in samoupravljanjem, učinkovito pripomogle pri odločitvah samoupravnih organov. Zahteve delovnih skupin je treba sproti obravnavati. Če delovna skupina postavi zahteve širšega značaja, mora te tolmačiti obratovodja ali asistent. Pri obravnavanju predlogov je potrebno posebno pozornost posvečati celovitosti delovne organizacije.

zasledovati tehnični napredek metalurgije pri nas in v svetu ter koristne stvari hitro uvajati. Iz analiz proizvodnje je treba dobiti vzroke odstopanj. Cilj takega dela je, da s takojšnjimi ukrepi uvedemo enakomernost proizvodnje, kar sedaj v nekaterih obratih ne izpolnjujemo.

Poostrena osebna odgovornost bo pripomogla tudi k izboljšanju varnosti pri delu. Urejenost delovišč in upoštevanje predpisov iz varstva pri delu spada pod isto zadolžitvev oziroma odgovornost.

mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samo

Mali leksikon ekonomskih izrazov

O pojmu stroškov smo govorili že v dveh nadaljevanjih, vendar poglavja samega še nismo s tem zaključili. Stroške smo opredeljevali po raznih kriterijih, po vrstah, po mestu nastanka, po njihovi funkciji in podobno. Ker pa smo stroškovne vrste opredelili le na grobo, bomo v današnji številki obravnavali natančneje nekatere vrste stroškov ter način njihovega obračunavanja.

Po vrstah stroškov delimo stroške na:

- surovine in materiale
- proizvodne storitve
- neproizvodne storitve
- ostali materiali in nematerialni stroški
- amortizacija
- pogodbene obveznosti
- zakonske obveznosti
- osebni dohodki.

Surovine in materiale pa delimo še naprej na vložni material, energijo, goriva in maziva, specifični orodje, zaščitna sredstva, material za vzdrževanje in pisarniški material. Preveč bi bilo treba prostora, če bi hoteli natančneje opisati kaj vse spada v posamezne vrste materialov. Naštetimo sa-

mo nekatere. Vložni materiali so: rude, staro železo, legure, koks, nabavljeni ingoti, slabi, pločvina, žica, glina in drugo. V predhodni številki smo rekli, da so to stroški vložka. Električna energija, goriva, pri nas je to v glavnem mazut, specifično orodje — to so kokile, valji in drugo, zaščitna sredstva in material za vzdrževanje, pa spadajo k stroškom predelave, ker nastajajo na stroškovnem mestu. Več ali manj so vsi ti stroški normativno postavljeni in odvisni od gibanja proizvodnje, zato jih tudi opredeljujemo kot variabilni (spremenljivi) stroški.

Naslednja pomembna postavka so proizvodne storitve, to je investicijsko vzdrževanje, prevozne storitve, remont in tuja popravila. Investicijsko vzdrževanje je strošek velikih popravil, ki nastopajo le občasno, ponavadi vsakih nekaj let. Stroške za investicijsko vzdrževanje zbiramo, oziroma vkalkuliramo v odvisnosti od vrednosti objekta, za osnovo pa vzamemo določen odstotek in nabavno vrednost osnovnega sredstva. Ko zberemo dovolj sredstev, izvedemo veliko popravilo enkrat na enem, drugič na drugem objektu oziroma napravi kot pač nastane potreba.

Pojem prevoznih storitev je jasen, vendar je najbrž kljub temu potrebno da povemo, kaj so te prevozne storitve. Stroški prevozov osnovnih surovin so vštete v ceno nabavljenega materiala zato ti stroški ne spadajo sem, pač pa so to prevozi tujih firm, ki vozijo naše materiale znotraj tovarne ter vsi stroški izvoza franko jugo-meje in v kolikor je s kupcem dogovorjeno tudi pomorski prevoz (Franko pomeni, da je prodajalec dolžan dostaviti na svoje stroške blaga do kraja navedenega v pogodbi).

Remont je prav tako kalkulativen strošek kot investicijsko vzdrževanje, le s to razliko, da jih opravljamo redno vsako leto in le na nekaterih največjih napravah. Kot osnovo vzamemo že v začetku leta predračun remontov po dejansko predvidenih stroških, jih vsak mesec enakomerno porazdelimo, potem pa prištejemo ali odštejemo vrednost dejanskega obračuna. Namen takega obračunavanja je v enakomerni porazdelitvi stroškov skozi vse leto, ker bi sicer lahko prišlo do velikih nihanj, stroškov predelave na stroškovnem mestu med posameznimi meseci, posebno še ker običajno opravimo remont le enkrat letno na posameznem objektu.

Kot zadnja vrsta proizvodnih storitev so tuje storitve na delovni nalog. V železarni so z razni-

(Nadaljevanje z 10. strani)

povečati njeno uporabnost že zaradi tesnega prostora na nasipu (haldi) pa tudi zaradi boljšega finančnega učinka.

Livarna

Prehod za izdelavo odlitkov nad deset tonami teže je bil že izvršen. Delati moramo na povečanju količine, ki je danes 1600 ton letno, od tega 600 ton prodaje navzven. S strokovnim izpopolnjevanjem livarjev, bi se eventualno povečala količina za 200 t letno. Letos dobimo že osem novih izučeni livarjev. Pregledati je treba možnost mehanizirane priprave peska v manjšem obsegu. Barvne kovine bomo izdelovali le za lastno uporabo. Ustrezno se bomo morali pripraviti za ureditev večjega prostora v hali martinare, ko bodo za to dani pogoji.

Šamotarna

Količina 18.000 ton letno je odvisna od porabnikov. Ker v tem času še ne bo bistvene spremembe v strukturi proizvodnje jekla, bo še potrebna ta količina.

Surovine za proizvodnjo šamote in silike so ustaljene, postopki so dognani in ovira je le zastarelost obrata, zaradi česar ne moremo držati konstantne kvalitete. Po obravnavi predloga o modernizaciji šamotarne, ki je v celoti pripravljen, se bomo odločili za modernizacijo. Sedaj ni ustreznih skladišč, ne mlinov, medtem ko naprav za sejanje in doziranje sploh ni.

Investicije

Razen rekonstrukcije šeste SM peči, postavitev silosev za legure pri električnih pečeh in zamenjave sita za vroč sinter, ni v teku drugih novogradenj. TOZD Talilnice po srednjeročnem programu nima predvidenih večjih novogradenj, deloma le izboljšave za električne peči.

Odvisno od situacije z ru-do in koksom bomo prilagajali nadaljnjo izboljšanje ekonomičnosti proizvodnje grod-

Ija. Vlaganja bi šla eventualno lahko le v naprave za homogeniziranje vložka za sinter in za dosego enakomernosti sintra. Preštudirati bo potrebno možnost in upravičenost zalaganja in priprave več stružcev za peč.

Pripravi bomo potrebno študije o novih agregatih za proizvodnjo jekla tako s strani preskrbe za vložkom, kot iz energetskega vidika in ekonomike. Nadaljevali bomo z začetnimi študijami, tako, da bomo v ugodnem času pripravili za odločitev. Enako bomo zasledovali razvoj konti vlivanja in vakuumiranja jekla ter izdelati predloge. V skladu s politiko ZPSZ bomo študirali uporabnost peletov za vložek v električne peči.

Za predelavo halde, tako z vidika izločitve starega žele-

za, kot z vidika uporabnosti žilindre, bomo pripravili študije.

V krajšem času bi bila potrebna delna rekonstrukcija tretje SM peči, nabava vodohlapnih kablov za Lectromelt peč in induktivnega mešalca. O tem bomo pripravili potrebne študije oziroma predloge.

Za odločitev o modernizaciji šamotarne bomo v kolikor bo še potrebno, pripravljali dodatne študije in utemeljitve.

Tehnologija

Na plavžu bo treba uvesti maksimalno izkoriščanje sintra, temperature zraka in naplosh pripravljenost vložka. Skladno s pogodbo Armco delati na uvajanju tehnologije proizvodnje jekla in jo prilagajati našim pogojem.

Vlivanje od vrha bomo morali uvesti vsaj za nepomirjena jekla. Še več prizadevanj bo treba vložiti pri uvajanju bolj vzdržnih ognjestalnih materialov, v glavnem za jeklarske peči.

Izboljšanje izplena, z uporabo toplotnih nastavkov, je naloga livarne. V šamotarni, v kolikor jo bomo modernizirali in ko bodo dani pogoji za to, bo treba uvesti strogo kontrolirano proizvodnjo.

Ekonomika

Skrb za stalne izboljšave, čeprav tudi manjše, mora biti vedno prisotna v vseh obratih TOZD, bodisi, da izhajajo iz lastnih raziskav v obratu oziroma TKR ali na presajanju tujih izkušenj. To nam mora omogočiti, da zadržimo lastno ceno, ne glede na naraščanje cen surovin in

uslug. Doseči moramo, tam kjer se nismo, vsaj jugoslovanske normative porabe glavnih materialov, upoštevajoč pri tem velikost in starost agregatov. Z večanjem produktivnosti se bo položaj izboljševal. Stremeli bomo za tem, da vsa dela, ki ga tudi drugi opravljajo in ni čisto metalurško, npr. priprava starega železa in podobne dejavnosti, prenesemo drugam.

Ker je osnovna surovina grodelj, je tej proizvodnji posvetiti največ pozornosti. Lastno ceno moramo prilestiti na najnižji možni nivo.

Poleg normativnih pokazateljev se moramo obenem navaditi na specifične stroške po toni proizvoda. Ti so v svetu odločilni in morajo tudi pri nas doseči svoj cilj.

Osebna higiena ukrep pred kolero

Epidemija kolere v Italiji pojenjuje. Umrlo je skoraj 30 ljudi, 109 in več pa jih je obbolelo. Zarišče infekcije je bilo v južni Italiji (Neapelj) od koder se je bolezen širila v sosednja mesta. Kolera ni prizanesla tudi na italijansko jadranski obali ležečemu Bariju, ki ga loči od Jugoslavije pičlih 200 km morja, kar pa je minimalno, upoštevajoč današnji nagel ladijski in letalski promet in ekspektivnost turističnih agencij. Le budnost in vestnost naše zdravstvene službe in radikalnim preventivnim ukrepom italijanskih zdravstvenih organov se moramo zahvaliti, da se na našem ozemlju ni pojavila ta huda karantenska bolezen.

Kolera je težko akutno infekcijsko obolenje tankega črevesja. Prvi znaki po okužbi se pojavijo kmalu po nekaj urah, redkeje po nekaj dneh. Dehidracija organizma spremlja močne driske in povračanje. Sledi kolaps. Smrt lahko nastopi že po 24 urah, sicer pa le ta variira in se giblje med 10 do 85% (smrtnost je odvisna od patogenosti, virulence in od števila vnesenih bakterij v gostitelja in odpornosti organizma).

Povzročitelj kolere je gram negativna bakterija *Vibrio cholerae*, ki ima obliko vejice in je zelo gibljiva. Zelo je občutljiva na zunanje vplive. Dezinfekcijska sredstva, temperatura 56°C in sončna svetloba jo uničijo v nekaj minutah. Nasprotno pa ostane dalj časa pri življenju *Vibrio cholerae* v organsko onesnaženih vodah kar 1-2 tedna, v mleku lahko živi 6 dni pri sobni temperaturi, v maslu 2-3 dni, na sadju in zelenjavi ostane patogen 4-7 ur.

Rezervoar infekcije je vedno samo človek. Izvor infekcije pa je njegovo blato in povračane mase.

Infekcija se prenaša s indirektnim kontaktom (umazane roke), prenašanje infekcije s pomočjo vektorjev (muhe, katerih nožice so kontaminirane z blatom bolnika ali kliconosca). Kolera se lahko prenaša z okuženo hrano in vodo (alimenterne infekcije), če je povzročitelj samo voda in se pojavi naenkrat večje število obolelih potem to imenujemo hidrična epidemija.

Vhodna vrata infekcije so vedno usta oz. sluznica prebavnega trakta.

Skratka prenos infekcije je fekalno oralen, kar pomeni, da se človek okuži vedno le takrat, če pije tekočino ali je hrano, ki je prišla v stik z iztrebki bolnika ali kliconosca kolere.

Zaščita pred kolero (preventivni ukrepi)

Poleg vrste sanitarno zdravstvenih in tehničnih ukrepov, ki so v pristojnosti zdravstvenih in inšpekcijskih organov (higienska dispozicija blata in povračane mase bolnikov, izgradnja in sanacija stranišč, higiensko vzdrževanje objektov za shranjevanje vode, bakterijska in kemična kontrola le teh, redno kloriranje vode, kuhanje in pasteriziranje mleka, postreženi sanitarni nadzori nad shranjevanjem, transportom in prodajo živil, uničevanje muh, njihovega legla in vakcinacija in revakcinacija z antikolerično vakcino, ki štiti le 50%) pa je eden najvažnejših in najcenejših preventivnih ukrepov stroga in vestna osebna higiena, ki je dosegljiva vsakomur.

Omenili smo že kako se kolera širi. Zdaj torej vemo najvažnejše, namreč, da bakterije prenesemo v usta, bodisi z roko, vodo ali hrano. To pa ni le zlato pravilo za zaščito pred kolero, vendar tudi za ostale fekalno oralne infekcije kot npr. tifus, paratifus A, B, salmoneloze, infekcije s piogenimi stafilokokci, šigele (povzročitelje driske) itd.

Če hočemo ostati zdravi, dela možni in vitalni, si zapomnimo naslednja pravila osebne higiene, ki so najzanesljivejša zaščita pred kolero in njenimi sorodnimi boleznimi.

1. Umivanje rok s toplo vodo in milom z uporabo ščetke za nohte (nohti so predhodno že postrizeni) po vsaki fiziološki potrebi, po vsakem umazanem delu, pred jedjo in še kdaj v dnevu kar tako, škodilo ne bo. CISTE ROKE, CISTO TELO.
2. Temeljito pranje sadja in zelenjave.
3. Kuhanje mleka vsaj do 60°C ali do zavretja, če je epidemija v bližini se naj pitna voda prekuhava.
4. Uničevanje muh in njenega legla. Muham je treba preprečiti dostop do hrane (na okna shranib naj se montirajo plastična ali kovinska gosta sita).
5. Voditi higienski režim v domačem gospodinjstvu, čisto stanovanje, snažno perilo n obleka.

mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samoupravljanja • mala šola samo

mi storitvami prisotne številne tuje firme od katerih odpade največji delež na Vatrostalno, daleč za njo so pa potem še SGP Sava — Jesenice, Kovinar in druge. Te firme opravljajo v glavnem dela pri remontih, rednem vzdrževanju, velikih popravilih (investicijsko vzdrževanje) ter v manjši meri pri investicijah v lastni režiji. S tem smo zajeli že dve tretjini stroškov naše tovarne medtem ko se pri ostalih stroških ne bi zadrževali, ker v masi ne pomenijo veliko, to so stroški reklame, reprezentance, dnevnice, stroški direkcije ZPSZ in podobno. Pač pa se bomo ustavili pri pomembni kategoriji, o kateri je vsak dan veliko govora to je amortizacija.

Amortizacija je potrošek delovnih sredstev, lahko mu rečemo tudi odpis. Če ko nabavimo neko osnovno sredstvo, vemo da je njegova življenjska doba omejena in da bo po preteku te dobe napravo potrebno zamenjati. V ta namen vsako leto odpišemo določen znesek, kar pomeni da vrednost osnovnega sredstva iz leta v leto zmanjšujemo. Ker pa je ekonomično gospodarjenje z osnovnimi sredstvi tudi družbeni cilj, je stopnja odpisov določena z zakonom, ki določa minimalno stopnjo odpisa. S tem pa ni rečeno, da se podjetje ne sme odločiti za višjo stopnjo odpisa svojih naprav če mu seveda to možnost poslovanja do-

pušča. Stopnja obrabe ali amortizacija je za različna postrojenja drugačna, zato so osnovna sredstva grupirana glede na dobo trajanja in ta merila veljajo za vsa podjetja enako. Tako določeni stopnji rečemo minimalna ali zakonsko določena stopnja. Ta stopnja je za gradbene objekte 1,2 odstotka, kar pomeni dobo trajanja 98 let, za metalurške naprave od pet do sedem odstotkov to je doba trajanja od 20 do 40 let. Vsako podjetje pa se lahko samo odloči in minimalno stopnjo odpisa poveča, taki stopnji pa pravimo povečana ali pospešena stopnja odpisa. Tako znaša ta stopnja za naprave skupaj z minimalno pri nas deset odstotkov kar pomeni, da moramo vrednost nabavljenega stroja nadomestiti v desetih letih. Glede na stanje odpisane vrednosti ločimo nabavno in sedanjo vrednost osnovnih sredstev.

Ze sam naziv pove, da je nabavna vrednost tista vrednost po kateri je bilo osnovno sredstvo nabavljeno, sedanja vrednost pa nam pove, koliko je dejansko osnovno sredstvo še vredno, razlika med obema vrednostima je seveda odpis.

Praktično bi torej izgledalo, da bi morali po sistemu zakonskih predpisov zamenjati vse naše naprave najkasneje v dvajsetih letih, po novem odvisu, ki velja pri nas zadnje čase pa že v desetih letih.

V praksi je seveda nekoliko drugače in uporabljamo nekatera osnovna sredstva kot sami iz vsakdanjega življenja veste, tudi veliko dlje. Ze pojem nabavna vrednost, od katere vršimo stopnjo odpisa, je v dobi inflacije sporen in če bi hoteli ugotavljati dejansko nabavno vrednost osnovnih sredstev, bi jo morali vsako leto ponovno ovredniti ali kakor pravimo revalorizirati. Čeprav smo nekoliko zašli od pojma stroškov k osnovnim sredstvom, je važno, da povemo o naših napravah nekaj več, ker predstavljajo velik kapital in moramo skrbeti, da z njimi bolje gospodarimo. Večkrat je bilo slišati tudi pripombe, češ, saj je naprava že odpisana, pa je stroškovno mesto ali obrat še obremenjeno s stroški amortizacije. Vedeti moramo, da obstaja obveznost do formirana amortizacije toliko časa, dokler naprava obratuje, ali še več, dokler ni knjigovodsko ali fizično likvidirana, ne glede na to ali ima sedanjo vrednost ali ne. Zato obstaja velikokrat zmotno mišljenje, da naprava, ki stoji in ne obratuje nič ne stane, nasprotno fiksni stroški o katerih smo govorili, so v tem primeru vsa amortizacija, ter ostali vkalkulirani stroški kot je investicijsko vzdrževanje, zavarovanje in obresti, o čemer bomo govorili v poglavju o zakonskih in pogodbenih obveznostih.

Jelka Vidali, dipl. oec.

JESENIŠKE NOVICE

Na torkovi seji komisije za družbeno politični sistem pri občinski konferenci SZDL so ocenili dosedanje javno razpravo o osnutkih zvezne in republiške ustave ter dokumenta o kadrovske politiki ter se pogovorili o nadaljnjem delu.

Rečeno je bilo, da z dosedanjim potekom javnih razprav niso najbolj zadovoljni, saj smo imeli komaj dobrih 50 odstotkov vseh predvidenih javnih razprav. Slabši je odziv v delovnih organizacijah boljše od pričakovanja pa je aktivnost na področju društvene dejavnosti. Kljub temu pa so zadovoljni z dejstvom, da je bil le dosežen določen napredek pri informiranju občanov o vseh dokumentih. V zadnjem času je tudi boljše z predavatelji, saj je le sodelovalo 42 ljudi, ki so bili določeni za razlago dokumentov.

Dogovorili so se, da je treba z programom javnih razprav nadaljevati, jih zaključiti do predvidenega roka 15. oktobra, v tem času pa poskušati za posamezna področja organizirati tudi že delegatske konference. Razprave bodo organizirali tudi na nekaterih interesnih področjih kot je na primer stanovanjska skupnost, kmečka skupnost, skupnost otroškega varstva in podobno. Imenovali so posebno podkomisijo, ki naj bi pripravila osnutek statuta krajevnih skupnosti, predvidoma do 20. oktobra pa bo pripravljen tudi predlog občinskega statuta.

Za sredo 19. septembra sklicana seja sveta za gospodarstvo pri skupščini občine je bila že drugič nesklepčna. Najprej so jo sklicali prejšnji četrtek. Od 15 članov sveta so bili navzoči samo štirje. Na ponoven sklic pa je prišlo šest članov sveta, medtem ko sta bila dva upravičeno odsotna.

Za sejo je bila pripravljena zelo pomembna problematika, saj naj bi člani sveta govorili o problematiki kmetijstva v občini in pa o ustanovitvi iniciativnega odbora za oblikovanje kmetijske zemljiške skupnosti, s čimer naj bi uresničili zakon o kmetijskih zemljiščih ter o dogovoru o usmerjanju in pospeševanju razvoja živinoreje, predelave in prodaje živalskih proizvodov.

Prav gotovo so to vprašanja, ki morajo zanimati vsakogar, še posebej pa člane sveta, ki naj bi vodili politiki gospodarstva v občini. Odnos članov sveta je zato upravičeno deležen vse kritike, pa čeprav se mandat izteka. Po poslovniku morajo sejo še enkrat sklicati, šele potem lahko o problematiki razpravlja skupščina občine brez predhodne obravnave na seji sveta.

Na četrtkovni drugi seji občinskega odb. zveze združenja borcev NOV Jesenic so večina časa posvetili razpravi o značilnostih zvezne in republiške ustave. Navzoči so bili zlec konkretni in so bili mnogi, da naj bi o osnutkih

obeh ustav in pa osnovah za statut občine govorili tudi v okviru organizacije. Navzoči so izrekli vrsto predlogov in vprašanj, med drugim da bi bila boljša varianta dva zbora skupščine občine, ter da je verjetno dvojni mandat po štiri leta predolga doba. Ker razprave niso zaključili, so se domenili, da bodo z razpravo nadaljevali čez štirinajst dni.

Razpravljali so tudi o akciji zbiranja denarja za dom v Kumrovcu in pri tem ugotovili, da bi z večjo angažiranostjo lahko zbrali več denarja. Prispevkov niso pobrali niti v vseh krajevnih organizacijah, prav tako pa do sedaj niso organizirali delovnih akcij mladih. Poleg tega da so z enkratnimi prispevki pomagali socialno ogroženim pri nabavi oziroma so na večerajšnji seji občinskega odbora zveze združenja borcev NOV sprejeli še protestni

resoluciji glede dogodkov v Čilu in šovinističnih izpadov na Koroškem.

V naši občini že od spomladanskega poteka akcija zbiranje denarja za spominski dom borcev in mladine v Kumrovcu. Kot je znano je obveznost, da v jeseniški občini zberemo 285 tisoč novih dinarjev, medtem ko naj bi v Sloveniji za dom zbrali 15 milijonov novih dinarjev. Do sedaj smo v občini zbrali 88.829,20 novih dinarjev, kar predstavlja okroglo 31 odstotkov obveznosti. Akcija bo trajala dve leti, do sedaj pa so v naši občini zbirali samo učenci osnovnih šol s spomladansko akcijo zbiranja starega papirja in pa z zbiranjem v delovnih organizacijah in v organizacijah zveze združenja borcev.

V Sloveniji je bilo do 1. septembra zbrano nekaj nad 6 milijonov novih dinarjev kar je približno 40 odstotkov obveznosti.

Ob tednu požarna varnosti večja aktivnost gasilcev

V dneh od 24. do 30. septembra je organiziran teden požarne varnosti. V tem tednu gasilske organizacije širom po Sloveniji prirejajo različne akcije, najbolj pogosto mokre vaje, ki so še najbolj ustrezne za preizkus učinkovitosti gasilcev ter za pregled orodja, s katerim razpolagajo. V tednu požarne varnosti gasilska društva pregledajo opravljeno delo in načrtujejo nove akcije.

Občinska gasilska zveza na Jesenicah je ob letošnjem tednu požarne varnosti v posebnem pismu priporočila vsem gasilskim društvom v občini, da organizirajo akcije (suhe ali mokre vaje), pregledajo orodje in naprave za gašenje, ki jih imajo v gasilskih domovih. Seveda je prisotna stalna skrb v gasilskih društvih za izpopolnjevanje orodja in opreme potrebne za gašenje požarov. Na Jesenicah bi nujno potrebovali veliko lestev, ki bi bila gasilcem dobrodošla v primeru požarov v višjih nadstropjih stolpnice in stanovanjskih blokov. Take lestve so drage, vendar nujno potrebne, če hočemo obvarovati

občane in skupno imetje pred škodo, ki jo lahko povzročijo požari v stanovanjskih objektih.

V nedeljo dopoldne je bila v okviru tedna požarne varnosti na Koroški Beli sektorjska gasilska vaja, pri kateri je sodelovalo trideset gasilcev iz treh društev in sicer Gasilskega društva Jesenice — mesto, poklicne in gasilske reševalne čete Železarne in Gasilskega društva Koroška Bela. Vaja je lepo uspela, gasilci iz Železarne pa so pokazali tudi delovanje vodnega topa. Pri mokri vaji so si pomagali z vodo iz požarnega bazena, ki so ga v prejšnjem mesecu izročili javnemu namenu. Gasilci, ki so sodelovali pri sektorski vaji so bili enotnega mnenja, da pomeni požarni bazen za Koroško Belo veliko pridobitev, zlasti v primeru pravega požara. Občinska gasilska zveza Jesenice organizira v okviru tedna požarne varnosti v Mojstrani mokre vaje in tekmovanje. Pričakujejo, da se bodo mokre vaje v Mojstrani udeležili gasilci iz vseh društev naše občine.

Občani terena Podmežaklja

V ponedeljek, dne 1. oktobra 1973, ob ob 18. uri v dvorani krajevnih skupnosti Podmežaklje, Mencingerjeva 1

javna razprava

o osnutku ustave SFRJ in SRS. Poleg razprave o osnutku bo govora tudi o predlogu družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Jesenice.

Za odbornike vseh množičnih organizacij terena Podmežaklje je udeležba obvezna. Vabimo pa tudi vse ostale občane, da se te zanimive razprave udeležijo v čim večjem številu.

Krajevni odbor SZDL
Podmežaklja

Novice iz radovljiske občine

V sredo 26. 9. so na 57. seji obeh zborov občinske skupščine odborniki najprej poslušali poročilo o osnutku novega občinskega statuta, ki je te dni v javni razpravi, nato pa še poročilo o razvoju gospodarstva v I. polletju 1973. Na seji so sprejeli odlok o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti in sklep o pristopu k interesni skupnosti za izgradnjo rekreacijsko-turistične infrastrukture na Bledu. Potrdili so statut sklada za pospeševanje kmetijstva in imenovali iniciativni odbor za ustanovitve zemljiške skupnosti ter zbor vlagateljev kreditnega sklada za usmerjanje stanovanjske gradnje.

Ob zadnjem nacističnem zločinu, ko je bil razstreljen partizanski spomenik v Robežu na Koroškem, so v številnih delovnih kolektivih in družbenih organizacijah v občini najodločnejše obsodili to vandalsko početje in zadržanost avstrijskih oblasti. Na avstrijski konzulat v Ljubljani in republiško konferenco SZDL so poslali protestna pisma vsa vodstva občinskih družbeno političnih organizacij.

Dogodki v Čilu so močno odjeknili med delovnimi ljudmi v občini. Fašistični vojaški udar v tej latinskoameriški državi in umor predsednika Allendeja so s protestnimi zborovanji in pismi izvršnemu svetu SRS obsodili v Vezeni na Bledu, Plamenu v Kropi, prosvetni delavci na Bledu in še v nekaterih delovnih kolektivih.

Na zborih občanov v krajevnih skupnostih, ki jih sklicuje KO SZDL in v delovnih kolektivih po sindikalnih organizacijah, so v teku vsakodnevne javne razprave o osnutku zvezne in republiške ustave in občinskega statuta. V Elanu so sklenili, da bo podrobne razprave sindikat organiziral še posebno v 19 samoupravnih enotah v podjetju. Interne razprave bodo imeli tudi v devetih enotah v Plamenu. Za podobno obliko so se odločili tudi v Verigi in v še nekaterih večjih delovnih organizacijah. Razprave bodo organizirali tudi v interesnih skupnostih ter pravniki, kmetijci, upokojeanci in mladina.

V ponedeljek 24. 9. je iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti sklical zbor delegatov vlagateljev združenih enot iz delovnih organizacij v občini. Na zboru so izvolili predstavnike vlagateljev, ki bodo zastopali svoje samoupravne organe v samoupravni stanovanjski skupnosti.

Občinski sindikalni svet je včeraj sklical skupni pdsvet vseh predsednikov osnovnih sindikalnih organizacij v občini. Razpravljali so o položaju v delovnih organizacijah, ki je nastal po redukciji električnega toka in o možnostih za omilitve škod v proizvodnji. Govorili so tudi o nabavi oziroma za delavce in o novi organiziranosti sindikata.

Ob 25-letnici obstoja Lesnega industrijskega podjetja Bled je bila v soboto 22. 9. v festivalni dvorani na Bledu jubilejna proslava, na kateri so nastopili znani slovenski umetniki: Vilma Bukovec, Ladko Korošec, Rajko Koritnik, Alenka Svetelova, Saša Miklavc ter Koroški akademski oktet in godba na pihala iz Gorij. Po prireditvi je bila v Kazini skupna večerja za člane kolektiva in goste.

V sadovnjaku Resje pri Podvinu, last KŽK Kranj — obrat Poljče, že drugi teden pridno obirajo in prodajajo jabolka. Kupci prihajajo iz vse Gorenjske pa tudi iz Ljubljane. Dneвно prodajo za zasebne kupce tudi nad 20 ton jabolk. Računajo, da bo letošnji pridelek dvakrat večji kot lani, ko so prodali nekaj nad 200 ton jabolk.

Na Jaršah na Bledu bodo te dni začeli delavci SGP Gorenje iz Radovljice z gradnjo dveh stanovanjskih blokov, ki bosta imela po 29 stanovanj. S to gradnjo in še z naslednjo v prihodnjem letu, bodo na Bledu pridobili 100 novih družinskih stanovanj. To so v zadnjih letih prva družbena stanovanja sploh, če izvajamo lani zgrajen blok za borce na Račici.

Navzlic dolgoletnim težavam in nerazumevanju nekaterih pristojnih šolskih forumov je končno tudi v Radovljici začela delovati ekonomska srednja šola, kot dislocirani oddelk matične ESS Jesenice. V prvem letniku je 31 učencev. Učne prostore imajo v stavbi poklicne kovinarske šole, v sklopu šolskega centra Radovljica.

Na seji izvršnega odbora ZKPO so prejšnji petek obravnavali poročilo o letošnji amaterski kulturni dejavnosti v občini, ki je bila precej bolj bogata kot prejšnja leta. Sprejeli so predlog programa za proslavo 30-letnice ustanovitve nove Jugoslavije in letošnje Linhartove proslave, ki bo v začetku decembra.

V nedeljo 23. septembra dopoldne so prizadevni člani Planskega društva Radovljica slovesno odprli prenovljeni Pogajnikov dom na Kriških podih. Ta lepa postojanka na višini 2052 metrov bo dajala zavetišče ljubiteljem Julijskih Alp. Postojanka je dostopna iz Vrat, Trente, z Vršiča in Krnice.

Ob ustavnih razpravah

KRAJEVNA SKUPNOST — TEMELJNA SAMOUPRAVNA ORGANIZACIJA DELOVNIH LJUDI

»Samoupravljanje delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih, interesnih in drugih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih je temelj enotnega sistema samoupravljanja in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.« Tako je med drugim napisano v temeljnih načelih osnutka nove ustave Socialistične republike Slovenije. Če to apliciramo na krajevno skupnost, o kateri je beseda, potem moramo še enkrat poudariti, da je krajevna skupnost ena od temeljnih samoupravnih celic naše družbe skupnost delovnih ljudi, ki se samoupravno organizirajo in v povezanosti z drugimi samoupravnimi skupnostmi (TOZD, samoupravne interesne skupnosti, občina in drugimi samoupravnimi skupnostmi) in organizacijami (ZK, SZDL, sindikat, ZM, društva in drugi) neposredno zadovoljujejo svoje osebne in skupne potrebe, uresničujejo svoje skupne interese in po svojih delegativ sodelujejo pri odločanju o vprašanih skupnega pomena v občini, skupnostih občin in širših družbeno političnih skupnostih.

V krajevnih skupnostih delovni ljudje določajo vsebino in način zadovoljevanja in uresničevanja svojih skupnih potreb, interesov in nalog. Tu je naprimer področje medsebojnih odnosov v naselju in sicer oblikovanje socialističnih, humanih odnosov med ljudmi, s čimer bomo mnogo lažje povezovali in uresničevali osebne in skupne interese. Pri tem si ne smemo zapirati oči pred dejstvom, da so med nami še vedno prisotna številna nasprotja, egoizem oziroma samoljubje, nevoščljivost, netovarištvo, zavist, zaprtost v različne sloje, itd., kar vse bo oteževalo usklajevanje osebnih, družinskih in skupnih interesov v naselju. Področje medsebojnih odnosov pa se seveda prepleta z gospodarjenjem s prostorom, urbanističnim programiranjem in urejanjem naselij, o čemer bodo delovni ljudje v krajevni skupnosti določali vsebino in način reševanja teh vprašanj. To se seveda povezuje tudi z varstvom naravnega oziroma človekovega okolja. To pa pomeni urejenost naselja v smislu usklajenosti potreb za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo.

Osebnih in skupnih interesov ter potrebe v krajevni skupnosti segajo tudi na področje otroškega in socialnega varstva, zdravstvenega varstva, vzgoje in izobraževanja, prosvete in kulture, telesne kulture in rekreacije, stanovanjske politike in upravljanja stanovanj, komunalnih in drugih dejavnosti, ki zadovoljujejo potrebe posameznikov, družin in gospodinjstev. Pomembno področje je tudi varstvo potrošnikov, družbena prehrana in servisne usluge. Krajevna skupnost, kot ena od temeljnih samoupravnih celic bo v okviru ustavnih določil morala delovati tudi v pogledu organizacije splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite. Jasno je, da se bodo delovni ljudje in občani oziroma posamezne krajevne skupnosti pri uresničevanju in zadovoljevanju svojih osebnih in skupnih potreb povezovali z drugimi krajevnimi skupnostmi in ostalimi temeljnimi samoupravnimi organizacijami ter po potrebi povezali v skupnost krajevnih skupnosti ter oblikovali konferenco delegatov krajevnih skupnosti.

O mnogih stvareh, ki so bile do sedaj omenjane, smo ne malokrat govorili že doslej, ko smo obravnavali krajevne skupnosti in njihovo delo. Vendar pa je bilo vse to več ali manj odvisno od politične volje, medtem, ko gre v sedanjem primeru za ustavna določila. In še več. »Nedotakljiva in neodtujljiva je pravica delovnega človeka in občana na samoupravljanje, s katero se vsakomur zagotavlja, da odloča o svojih osebnih in skupnih interesih v organizacijah združenega dela, krajevnih, interesnih in drugih samoupravnih skupnostih in organizacijah in v družbenopolitičnih skupnostih kot tudi v vseh drugih oblikah svojega samoupravnega združevanja in medsebojnega povezovanja.« Seveda pa se s to pravico povezuje tudi odgovornost za samoupravno odločanje pa tudi za izvajanje odločitev. Z novimi ustavnimi določili pa so tudi določena sredstva s katerimi bodo delovni ljudje v krajevni skupnosti zadovoljevali in uresničevali svoje skupne potrebe, interese in naloge.

Vse te pravice in dolžnosti bodo krajevne skupnosti konkretno morale opredeliti v svojih statutih. V njih pa bodo morali dobiti ustrezno mesto tudi delovni ljudje, ki se združujejo v družbenih organizacijah in društvih, v katerih uresničujejo svoje posamezne in skupne interese, seveda tiste, ki delujejo na območju krajevne skupnosti.

Seveda se moramo pri vsem tem zavedati, da samo ustavno besedilo ne bo samo po sebi uresničilo teh določil ali čez noč spremenilo dosedanje stanje. Potrebna bo organizirana in zavestna akcija vseh naprednih sil, delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, na čelu z najbolj zavestnim dejavnikom — Zvezo komunistov za stalno dviganje družbene zavesti, idejne enotnosti, razgledanosti in družbenoekonomske usposabljanje delovnih ljudi in občanov za samoupravljanje. Od nas samih je torej odvisno kako bomo to nedotakljivo in neodtujljivo pravico, ki nam jo daje ustava izkoristili pri uresničevanju svojih in skupnih interesov.

France Toman - 70 letnik

Minulo soboto, 22. septembra, je praznoval svoj visoki življenjski jubilej — 70-letnico — znan socialni delavec in sindikalni funkcionar FRANCE TOMAN. Ob tej priliki ga je sodelavec našega uredništva obiskal na domu, da bi kaj več zvedel o njegovi bogati življenjski poti. Iz njegovega pripovedovanja povzamamo naslednje:

Rodil se je v željarski vasi Kamna gorica in tako kot vsak otrok v tej vasi je že z dvanaestimi leti začel kovati žebelje v vigenjcu. S trinaestimi leti se je zaposlil v tovarni v Kropi, ni mu pa bilo še štirinajst let ko je prišel delati na Jesenicah, v takratni Kranjski industrijski družbi in sicer v martinarni kot zidarski pomočnik. V martinarni je delal vse do svoje invalidske upokojitve. Seveda je v teh letih skritega 50 let pestrega družbenega, društvenega in političnega življenja.

Kot mladenič se je že s sedemnajstimi leti začel udeleževati kot igralec na domačem katoliškem odru, dve leti kasneje pa tudi na Jesenicah. V razgibanem političnem življenju v takratni tovarni se je odločil za rdeči sindikat in se leta 1928 včlanil v Savez metalurških radnika Jugoslavije (SMRJ) in še isto leto postal tajnik jeseniške podružnice. To funkcijo je opravljal več let, razen tega je bil tudi funkcionar v oblastnem tajništvu SMRJ v Ljubljani in izvršnem odboru Udruženja radniških socialističnih sindikatov Jugoslavije. Te funkcije so ga vezale na različne delavske sestanke in shode od Jesenic do Trbovelj in Maribora, na katerih je govoril o takratnem položaju delavstva, zlasti kovinarjev.

V martinarni je bil vseskozi obratni zaupnik, tri leta celo glavni zaupnik, nadalje tajnik plenuma obratnih zaupnikov, tajnik društva prijateljev prirode, podpredsednik hranilnice in posojilnice pri Jelenu, član plenuma delavske zbornice in naravno tudi član delavskega prosvetnega društva Svoboda. Sedem let

je bil član odbora krajevnih bratovske skladnice na Jesenicah in član skupščine glavne bratovske skladnice v Ljubljani.

Kdo bi seštel in naštel vse seje, sestanke, konference in zborovanja, katerih se je jubilarant udeležil med obema vojnanim. Kdo bi mogel za beležiti vse njegove javne nastope na katerih je govoril o

cijah, da bi se stanje izboljšalo itd., itd.

Njegov spomin je živ leksikon sindikalnega in delavskega gibanja med obema vojnima.

Med narodnoosvobodilno borbo je kot aktivist deloval v Osvobodilni fronti, že prvo leto po osvoboditvi pa je bil izvoljen v Okrajni sindikalni odbor kot referent za socialna vprašanja. Po upokojitvi je aktivno deloval v društvu upokojencev na Jesenicah, kjer je bil 18 let tajnik. V tem času je bil tudi član republiškega odbora društva upokojencev, član izvršnega odbora republiškega odbora za socialno zavarovanje, član skupščine za socialno zavarovanje v Kranju itd., itd.

Seštevek funkcij in nepregledno število ur, ki jih je France Toman žrtvoval za druge, za gibanje, za delavstvo in upokojence, nam samo po sebi pove o enkratnem, izredno aktivnem in bogatem življenju jubilaranta. Pomagal je kjer je mogel, če drugače ne z nasveti in dobro besedo. Življenje in delo sta ga naučila marsikaj kar je v delu z ljudmi in pri opravljanju svojih funkcij znal uspešno koristiti.

Ob njegovem visokem življenjskem in pedesetletnem jubileju delovanja v naprednih sindikatih mu iskreno čestitamo z željo, da bi zadovoljen dočkal pozno jesen svojega življenja.

MODEREN SERVIS ZA OSEBNA VOZILA

V dveh številkah Železarja smo z nekaj slikami opozorili, da je VIATOR, temeljna organizacija združenega dela Jesenice v tem mesecu izročila namenu dve novi delavniški hali, vsaka v izmeri 18 x 36 metrov, ali skupaj 1296 kvadratnih metrov novih delavniških površin. Seveda pa sami hali ne bi bili taka bistvena pridobitev, če se ne bi delovni kolektiv VIATOR — TOZD Jesenice zavedal, da jih je potrebno tudi sodobno opremiti in nabaviti ustrezne aparature ter usposobiti delavce za uspešno delo z njimi.

Najbrž je odveč poudarjati, kako izredno potreben je bil Jeseničanom sodoben servisni objekt, ne samo zato, da podjetje zagotovi delavcem boljše delovne pogoje, temveč je to narekovala tudi vsak dan večja potreba. Verjetno pa je ta pridobitev pogojevala tudi to, da je zavod Crvena zastava iz Kragujevca odobrila VIATORJU — TOZD Jesenice garancijski servis za vozila. Zastava s 1. oktobrom letos.

Oprema in naprave v novi servisni hali: avtomatska pralnica avtomobilov, mototester, tefalemit mazalna naprava, aparat za pranje motorja, naprava za pnevmatsko nameščanje in snemanje avtoplaščev, številna dvigala in druga oprema, že samo po sebi govori, da bodo v servisu za osebna vozila lahko nudili najkvalitetnejše storitve. Seveda pa so temu primerno urejeni tudi prostori, ki so svetli, zračni, opremljeni s klimatskimi napravami, potrebnimi sanitarnimi in pomožnimi prostori, kar seveda bistveno izboljšuje delovne pogoje zaposlenih in njihovo počutje na delovnem mestu.

V drugi hali, ki je prav tako sodobno urejena in opremljena pa so uredili delavnice za vzdrževanje lastnih potniških in tovornih vozil.

S tem je zaključena šele prva faza investicijskih vlaganj jeseniškega VIATORJA, kajti v drugi fazi bodo sodelovali pri ureditvi novega uvoza v podjetje, zgradili nove prostore za tehnične preglede in avtopralnico za avtobuse in tovornjake ter dokončno uredili celoten kompleks podjetja.

Vrednost obeh delavniških hal predstavlja 766 milijonov dinarjev, od česar je kredita 231 milijonov dinarjev, ostalih 535 milijonov dinarjev pa predstavlja lastna sredstva.

Nedvomno to pomeni lep uspeh delovnega kolektiva VIATOR TOZD Jesenice, ki danes zaposluje 300 delavcev, kakor tudi podjetja kot celote. Vse to pa pomeni tudi pomembno pridobitev za občino in občane, ki bodo lahko opravili servisne usluge doma. Zasluge za to pa gredo celotnemu delovnemu kolektivu prometno, hotelsko turističnega podjetja Viator — TOZD Jesenice, saj se je moral marsičemu odreči, da je in da bo zmogel vsa ta investicijska vlaganja, ki pa so bila ob močni konkurenci in v interesu razvoja podjetja nujna.

Dan prosvetnih delavcev občine Jesenice

Prosvetni delavci zaposleni v vzgojno izobraževalnih zavodih v občini Jesenice, so se zbrali v soboto, 22. septembra v Kranjski gori ob že tradicionalnem dnevu prosvetnih delavcev. Skupno se je zboru udeležilo 190 prosvetnih delavcev, ali štirideset več kot lansko leto. Zbor je imel delovni značaj z osnovnim poudarkom na osnutku novih устав, oziroma vlogi in nalogah vzgoje in izobraževanja izraženih v novih ustavnih določilih.

Uvodni referat je imel Vinčo Kastelic, predsednik sindikata družbenih delavcev Slovenije. Poudaril je značilnost nove ustave, predvsem pa bistvene spremembe v samoupravnih odnosih. V svojem izvajanju je dejal tudi to, da smo v preteklosti gradili razne palače bank, moderne trgovine in podobno z družbenimi sredstvi, prosvetne zavode pa v mnogih primerih s samoprispevki delovnega človeka.

Drugi referat je imela Mara Talarjeva, predsednica občinske konference Socialistične zveze delovnih ljudi. Govorila je o predlogu dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini. Poudarila je, da je uspešen razvoj našega gospodarstva v marsičem odvisen od dobre kadrovske politike, od načrtovanja kadrov in njihove vzgoje in izobraževanja, pri čemer imajo prosvetni delavci pomembno nalogo.

Predsednik skupščine občine Jesenice Franc Zvan, kot tretji govornik, je obravnaval materialni razvoj vzgojno izobraževalnih zavodov do-

slej in razvoj v prihodnjih letih. Dejal je, da smo v preteklosti v pogledu materialnih pogojev v šolstvu in vzgojno varstvenih organizacijah dosegli zadovoljive uspehe, kljub težavam, katere smo imeli v našem gospodarstvu, takoj po uvedbi gospodarske reforme. Dosegli smo morda več kot smo si mislili. Seveda nas to ne sme uspavati, je nadaljeval, ampak nam mora biti to spodbuda za naprej. Seveda pa pri načrtovanju nadaljnjega razvoja materialne osnove za vzgojo in izobraževanje ne smemo pozabiti na nadaljnjo krepitev gospodarske baze. Kolikor močnejša bo gospodarska moč našega gospodarstva, toliko več bomo lahko namenili za vzgojo in izobraževanje. Dejal je, da smo do sedaj gradili in razširjali prostor za osnovno šolstvo predvsem zunaj Jesenic, saj imamo tako v Kranjski gori, Mojstrani in Zirov-

nici zelo lepe in funkcionalne šole. Sedaj morajo biti na vrsti same Jesenice, kjer imajo sedaj šole veliko slabše pogoje, kot pa ostale. Z smotrnim načrtovanjem in vztrajnim delom je zaključil, bomo po vsej verjetnosti do leta 1980 prišli na enozemski pouk v osnovnem šolstvu, ustrezne premike pa moramo v pogledu prostora narediti tudi za šole druge stopnje.

Vsem trem referatom je sledila razprava, v kateri so navzoči postavljali razna vprašanja. Letošnji dan prosvetnih delavcev je dosegel svoj namen in je bil brez dvoma boljši od lanskega, tako v pogledu udeležbe, kakor tudi vsebine. Žal pa moram poudariti, da je bila udeležba s strani članov TIS iz gospodarskih in drugih organizacij nezadovoljiva. Izvoljeni predstavniki iz teh organizacij se vse premalo zavedajo svojih dolžnosti, ki so jih dobili z izvolitvijo v TIS.

Prosvetni delavci iz jeseniške občine so ob sklepu svojega zborovanja sprejeli tudi protosno pismo ob zadnjih dogodkih v Čilu in na Koroškem.

Stane Torkar

Tudi letos nagrada jeseniškim pevkam za četrto mesto

V dneh od 20. do 23. septembra je bilo v Gorici v Italiji mednarodno srečanje pevskih zborov, katerega so se udeležile tudi pevke z Jesenic pod vodstvom prof. Škoberneta. O velikem srečanju pevskih zborov v Gorici, ki ga vsako leto organizira Coralle Goriziana Seghizzi iz Gorice, nam je nekaj več povedala predsednica pevskega zbora Jesenice, inž. Marija Vičar.

Pevski zbori so nastopili v dveh skupinah. V prvi skupini — polifonija oziroma umetne pesmi in v drugi skupini z narodnimi pesmimi. Največ je bilo mešanih zborov in sicer v vsaki skupini po dvajset ter po devet ženskih zborov, medtem ko je bilo v eni skupini sedem v drugi pa le pet moških zborov. Komisiji, ki je ocenjevala zборе, so se predstavili pevski zbori iz Madžarske, Romunije, Bolgarije, Danske, Avstrije, Španije, Grčije, Jugoslavije in Italije. Najboljše zborovsko petje so predstavili pevke in pevci z Madžarske, nato pevci iz Sofije, iz Kopenhagena, Španije ter pevski zbor Svetožar Marko, vč iz Novega Sada, pevci iz Romunije in Grčije. Italijanski zborji so dosegli dobra mesta v moških zborih.

Komisija, ki je ocenjevala letošnje tekmovanje pevskih zborov v Gorici, je v prvi skupini umetnih pesmi najboljše zборе takole razvrstila: prvo mesto Univerzitetni pevski zbor iz Budimpešte, drugo mesto Univerzitetni pevski zbor iz Kopenhagena — Danska in tretje mesto Pevski zbor iz Cluja — Romunija. Jeseniške pevke so v tej skupini zasedle osmo mesto.

V drugi skupini narodnih pesmi so bili spet na prvem mestu člani Univerzitetnega zbora iz Budimpešte. Drugo mesto je zasedel pevski zbor Svetožar Markovič iz Novega Sada, tretje mesto pevci z Trenta — Italija in četrto mesto ženski pevski zbor Jesenice. Razlika med tretjim in četrtnim uvrščenim pevskim zborom je bila le 0,40 točke. Za izredno dobro četrto mesto so jeseniške pevke prejele tudi nagrado 60.000 italijanskih lir. V celoti je na tekmovanju pevskih zborov v Gorici nastopalo okrog 40 pevskih zborov. Z uvrstitvijo ženskega pevskega zbora Jesenice smo lahko več kot zadovoljni, zlasti če upoštevamo izredno kvaliteto, ki so jo predstavili posamezni pevski zbori.

Iz naše države je na tekmovanju pevskih zborov v Gorici poleg ženskega zbora z Jesenic in pevskega zbora Svetožar Markovič iz Novega Sada sodeloval tudi moški pevski zbor iz Pulja, ki poje v italijanščini in je bil v prvi skupini uvrščen na peto ter v drugi skupini na četrto mesto. Jeseniškim pevkam k solidni uvrstitvi na četrto oziroma osmo mesto čestitamo in jim želimo novih uspehov.

500 Poslušalcev na prvem koncertu

Koncertno sezono 1973/1974 smo na Jesenicah pričeli v petek 21. septembra, s koncertom svetovno znane pianistke Dubravke Tomšič-Srebotnjakove. Koncerta ob 18. uri, namenjenega šolski mladini in ob 19.30 za ostale ljubitelje glasbe, med katerimi so prevladovali gimnazijci, se je udeležilo okrog 550 poslušalcev, ki so sprejeli zahtevno koncertno izvedbo tako, kot jo sprejme dobro vzgojeno glasbeno občinstvo. To lahko najbolj nazorno potrdi mnenje pianistke po končanih koncertih, ki je med drugim dejala: »Tako imenitna publika zasluzi boljši klavir!«

Umetnica je svoj koncertni program izvedla stilno brezhibno in dovršeno, z izredno, njej lastno poglobljenostjo v vsebino izvajanih del. Kako da ne, saj to kar smo slišali, sodi v sam vrh svetovnih pianističnih dosežkov.

Vsekakor je bil to za Jesenice enkratni glasbeni dogodek za katerega je poskrbela Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine, ki je v sodelovanju s koncertno poslovalnico Festival Ljubljana, organizator koncertne dejavnosti na Jesenicah in v občini.

Danes volilna seja konference ZKPO

Danes, 28. septembra popoldan, bo v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah redna volilna seja konference Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice. Preteklo je namreč dveletno mandatno obdobje, po katerem je potrebno po statutu zveze pregledati delo in konstituirati konferenco, ki je sestavljena po delegatskem sistemu in izvoliti organe konference.

Občinska zveza združuje in povezuje 17 amaterskih kulturno-prosvetnih društev in organizacij s preko 1000 aktivnimi člani. V minulih dveh letih 1971 in 1972, je razvidno iz poročila, ki so ga prejeli delegati skupaj z vabilom, je amaterska kulturno-prosvetna dejavnost, vsaj po številu prireditvev sodeč, ponovno v rahlem vzponu. Število prireditvev se je v primerjavi z letom nazaj, ko se je čutil največji padec v zadnjih desetih letih, v letu 1971 povečalo za 38, v letu 1972 pa za 86 prireditvev. Ob teh podatkih pa je potrebno poudariti, da je med prireditvami več kvalitativnejših in masovnejših prireditvev. Poleg tega je v tem času tudi zveza sama organizirala 31 koncertov oziroma večjih prireditvev, med katere sodi tudi že tradicionalno vsakoletno srečanje z našimi zbori.

Za vso to dejavnost je zveza prejela v letu 1971 148.744,82 dinarjev, v letu 1972 pa 208.330,20 dinarjev, vključno z dohodki od koncertov oziroma lastnih prireditvev. Poprečno je zveza porabila na prireditvev v letu 1971

okroglo 612,00 din in v letu 1972 — 712,00 dinarjev. Pri tem pa je potrebno vedeti, da so v teh zneskih vračunane najemnine, razni manjši stroški za vzdrževanje domov, organizacijski, funkcionalni in drugi stroški.

O vsem tem, predvsem pa o vsebinsko idejnih vprašanjih kulturnega snovanja in o vlogi ter nalogah kulturno prosvetnih društev in organizacij v luči novih ustavnih določil, bodo spregovorili delegati in gostje na današnji redni volilni seji konference ZKPO Jesenice. Uvodni referat o oceni kulturno prosvetnega dela v občini v zadnjih dveh letih, o idejno vsebinskih problemih in nalogah na področju kulture ter o nadaljnjem kulturnem snovanju v občini bo imel predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Joža Varl. Poleg tega bodo delegati poslušali tudi poročilo tajnika in nadzornega odbora, čemur bo sledila razprava. Na seji bodo vzeli na znanje nov sestav konference po delegatskem sistemu in izvolili predsedstvo konference in predsednika.

Dvodnevni izlet zbora Jeklar v Crikvenico

Jeklar, pevski zbor jeseniških železarjev, ki ga sestavljajo sedanji, nekdanji in bodoči železarji ter drugi, je v začetku vsakoletne jesensko-zimske sezone nagrajen z dvodnevni izletom v Crikvenico. V počitniškem domu Železarne Jesenice imajo pevci brezplačen pension, zato pa prireditelj gostom doma brezplačen koncert.

Letošnji izlet Jeklarja v Crikvenico je bil v petek in soboto, 21. in 22. septembra. Prvi koncert so priredili jeseniškim upokojevcem ob njihovem povratku domov v petek popoldne, drugega pa v soboto sodelavcem strojne delavnice in drugim ob njihovem prihodu v Crikvenico. Za koncert v Crikvenici pa turistični urad ni pokazal zanimanja, ker se je število gostov že zelo razredčilo.

Pevci so hvaležni osnovni organizaciji sindikata Železarne v okviru katere Jeklar deluje, za lep izlet, gostje počitniškega doma Železarne pa pevcem za oba prirejena koncerta. Jeklar se bo v zahtvalo za pozornost z vso resnostjo lotil dela, ki ga bo v letošnji sezoni zahteval program dela. Prvo gostovanje imajo na programu že prihodnji mesec na Ravnah na Koroškem.

Ansambel narodnih plesov vabi nove člane

V mesecu oktobru bo po daljšem premoru začel ponovno z redno vadbo in nastopi ansambel narodnih plesov in pesmi pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Ansambel, ki je s svojo kvaliteto in pestrim programom 15 let navduševal tako domače občinstvo, kot občinstvo v Italiji, Avstriji in ČSSR, bi v svoje vrste rad vključil nove, mlajše plesalce, ki bodo nadaljevali bogato tradicijo ansambla.

Vabimo mlade v starosti od 15 do 18 let obeh spolov, da se prijavijo za sodelovanje z navedbo starosti, zaposlitve oziroma šole in točnim naslovom na telefon Železarna — interni 383 ali 384 — uredništvo Železarja, ali z dopisnico na naslov: Železarna Jesenice, uredništvo Železarja. O dnevu pričetka vadbe vas bomo obvestili pismeno.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. septembra jugoslovanski barvni film ZIVETI OD LJUBEZNI ob 17. in 19. uri, režija Krešo Golik, v glavni vlogi Vlasta Knežević

1. in 2. oktobra francoski CS barvni film OBRACUN NA KARIBIH ob 17. in 19. uri, režija Jacques Besnard, v glavni vlogi Frederick Stalfard

3. oktobra ameriški barvni film PIZAMA ZA DVA ob 17. in 19. uri, režija Delbert Mann, v glavni vlogi Rock Hudson, Doris Day

Kino ZAPRTO

5. oktobra, ameriški barvni film SLACENJE ob 17. in 19. uri, režija Milosch Forman, v glavni vlogi Lynn Carlin

6. oktobra ameriški barvni vojni film NEVARNA MISIJA ob 17. in 19. uri, režija Harry Keller, v glavni vlogi Tonó Franciosa

Kino PLAVZ

29. in 30. septembra francoski CS barvni film OBRACUN NA KARIBIH ob 18. in 20. uri

1. in 2. oktobra jugoslovanski barvni film ZIVETI OD LJUBEZNI ob 18. in 20. uri

3. oktobra ZAPRTO

4. oktobra ameriški barvni film LJUBEZENSKE MELODIJE ob 18. in 20. uri

5. oktobra ameriški barvni film PIZAMA ZA DVA ob 18. in 20. uri

6. oktobra italijanski CS barvni film CRNI MORILEC ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE MOISTRANA

29. septembra amer. barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU

30. septembra danski barvni film REKTOR V POSTELJI

6. oktobra francoski CS barvni film OBRACUN NA KARIBIH

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

29. septembra franc. barvni film KAKO SKRITI TRUPLO ob 19. uri

30. septembra amer. barvni film SPREHAJANJE V SPOMLADANSKEM DEZJU ob 19. uri

6. oktobra ameriški barvni film LJUBEZENSKE MELODIJE ob 19. uri

Kino KRANSKA GORA

29. septembra danski barvni film REKTOR V POSTELJI

30. septembra amer. barvni film LJUBEZENSKE MELODIJE

3. oktobra francoski CS barvni film OBRACUN NA KARIBIH

4. oktobra ameriški barvni film PIZAMA ZA DVA

6. oktobra jugoslovanski barvni film ZIVETI OD LJUBEZNI

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjane žice se najlepše zahvaljujem ker mi je omogočil brezplačno letovanje v Crikvenici.

Peter Jeklič

ZAHVALA

Sodelavcem prometa se lepo zahvaljujem za darilo, ki so mi ga poklonili ob odhodu v pokoj.

Vsem želim še mnogo uspeha pri nadaljnjem delu.

Franc Dobravec

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega moža

ALOJZA ZUMERJA

upokojenca valjarne žice se zahvaljujem vsem, ki so ga spremlili k zadnjemu počitku in mu darovali cvetje ter mi ob tej bridki izgubi pomagali.

Posebej se zahvaljujem dr. Alojziju Novaku za zdravniško pomoč na domu v času njegove bolezni.

Prav lepa hvala za pomoč tudi Bercetovi.

Zaljujoči: žena Rozalja in sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, stare mame, sestre in te

ANTONIJE ZAGAR

se iskreno zahvaljujemo zdravniku dr. Jensterlu za obiske na domu in trud, da bi nam jo ohranil pri življenju. Iskrena hvala sosedom za vso pomoč v dneh težke izgube in še posebej Mici Berčičev za večletno požrtvovalno pomoč. Naso zahvalo smo dolžni vsem darovalcem venc in cvetja in še posebej sodelavcem splošnega sektorja v Železarni za venec in denarno pomoč ter za prevoz. Prav tako se zahvaljujemo prebivalcem Potoške, Poljske in Gozdne poti za venec in denarno pomoč, godbi in pevcem za žalostinke in tov. Tušarju za poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se še voznikom osebnih avtomobilov ter vsem, ki so se od naše mame poslovili na domu in jo spremlili na zadnji poti.

Zaljujoči: sin Edo z družino, brat Franc z družino in ostalo sorodstvo

PROMETNO, HOTELSKO IN TURISTIČNO PODJETJE

Viator TOZD Jesenice

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. PROMETNEGA DISPONENTA s srednjo strokovno izobrazbo za tovorni promet
2. KV GOSTINSKEGA DELAVCA za vodenje gostišča v spodnji postaji žičnice Španov vrh
3. 2 KV DELAVCA ELEKTRO ALI STROJNE STROKE za delo na žičniških objektih
4. VEC STREŽNIKOV za žičnici Španov vrh in Gozd-Martuljek z dovršeno osnovno šolo
5. VEC AVTOBUSNIH SPREVEDNIKOV z dokončano osemletko, urejeno vojačšino in dobrim znanjem slovenščine
6. VEC KV IN VK AVTOMEHANIČNIKOV za delo v novem avtoservisnem obratu za osebnna vozila
7. IZPRASANEGA KURJACA za nizko tlačno centralno ogrevanje delavniških obratov
8. KV STRUGARJA, z obveznim poznavanjem avtomehanične stroke
9. REFERENTA ZA REKLAMACIJE garancijskih servisov s srednjo strokovno izobrazbo
10. ADMINISTRATORSKO TEHNIČNE SLUŽBE s srednjo ali nepopolno srednjo strokovno izobrazbo

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s posebnim pogodjem poskusnega dela, nastop dela pa je možen takej ali po dogovoru.

Kandidati za objavljena prosta delovna mesta naj pošljejo prošnjo s kratko obrazložitvijo dosedanjih zaposlitev na naslov: VIATOR TOZD JESENICE, Titova št. 67.

VIATOR LJUBLJANA
TOZD JESENICE

Obvestilo rejcem malih živali

Društvo rejcev malih živali Jesenice, obvešča svoje članstvo, da lahko naročijo ozimnico: zelje v glavah, korenje, peso, repo in krompir (beli) v društvenih prostorih do 10. oktobra 1973. Kasnejših naročil ne bomo mogli upoštevati. Cene so zelo ugodne.

Odbor društva

Obvestilo gluhih

Vse člane Zveze gluhih in naglušnih v naši občini obveščamo, da ima poverjenik JOŽE BULOVEC, ZABREZNICA 59 baterije in vrvice za slušne aparate in jih lahko tudi dvignejo pri njemu.

Delavska univerza Jesenice

vpisuje v

— EKONOMSKO SREDNJO SOLO I. letnik do 3. oktobra 1973,

— TEČAJ NEMškega JEZIKA ZA UČENCE NIŽJIH RAZREDOV OSNOVNE SOLE IN UČENCEV VIŠJIH RAZREDOV OSNOVNE SOLE do 10. 10. 1973.

Obvestilo gluhih in naglušnim

Zveza gluhih in naglušnih Slovenije — Osnovna organizacija Kranj, obvešča vse člane na področju občine Jesenice, da v soboto, dne 13. 10. 1973 prireja republiški odbor ZGNS družabno srečanje v čast Mednarodnega dneva gluhih.

Družabno srečanje bo v Ljubljani, s pričetkom ob 18. uri. Istega dne si bodo gostje ogledali tudi prenovljeni Dom gluhih v Ljubljani.

Prevoz do Ljubljane in nazaj ter večerja je za vse prijavitelne brezplačno. Prosimo vse člane, ki se bodo družabnega srečanja udeležili, da nam sporočijo svojo prisotnost najkasneje do 8. 10. 1973. Vsem pripravljenim bo organizacija poslala pismena obvestila o vsem potrebnem.

Naslov: Zveza gluhih Slovenije
osnovna org. Kranj
64000 KRANJ

Vljudno vablejni.

Zakaj trim? (9)

V zvezi z akcijo trima je zanimanje za športne igre izredno poraslo. Po olimpijskih igrah v Münchnu je na Švedskem v pol leta nastalo kar 600 odbojarskih klubov, čeprav te igre praktično niso poznali. V svetu je v zadnjem času prava ekspanzija najrazličnejših iger. Na Jesenicah imajo nekatere igre že veliko in lepo tradicijo. Naj spomnim na hokej, nogomet, odbojko, košarko, roketit itd. To dokazuje, da je zanimanje za igre že dolgo prisotno na Jesenicah in v okolici. Naši

športniki v večini naštetih športnih igrah tako v moški kot ženski konkurenci predstavljajo pravi kvalitetni vrh v Sloveniji. V zadnjem času pa opažamo, da so pričela naša moštva nekoliko stagnirati. Nič več ni tistih uspehov, ki smo jih bili vajeni dolga leta. Vedno bolj opažamo tudi velik osip moštev jeseniške regije v republiškem tekmovanju. Ali naj si to razlagamo, da upada pa Jesenicah interes za športne igre, med tem, ko je v vsem svetu v porastu. Nikakor! Verjetno

je vzrok v nemogočih pogojih v katerih se morajo pripravljati manj bogati športi in vedno večja konkurenca dobro pripravljenih ekip v Sloveniji in Jugoslaviji. Celo hokeja ne moremo izvzeti čeprav yemo, da ima kot šport z največjimi uspehi privilegiran položaj, saj je ravno zadnja sezona moralo moštvo Kranjske gore zapustiti tekmovanje najboljših in se preseliti v nižji rang tekmovanja.

Da interes za najrazličnejše športne igre med prebivalstvom ne upada naj spomnimo na vsakoletna tekmovanja delovnih kolektivov, kjer so tekmovanja v športnih igrah med najbolj priljubljenimi

športi. Vedno več je najrazličnejših rekreacijskih skupin, ki so si našle svoj prostor in celo natančno postavila pravila vedenja v skupini. Med najbolj marljivimi so seveda tista, ki so že celo desetletje zbirajo po dvakrat na teden v Završnici. V zadnjem času so vedno bolj aktivne nekatere nove fantovske skupine, ki se zbirajo za Soro in igrajo nogomet. Nekaj skupin pa deluje v mestu in predstavljajo s svojim velikim interesom za različne igre pravo nevarnost za redno šolsko delo. Učitelji telesne vzgoje na Jesenicah in Koroški Beli imajo stalne težave s skupinami, ki si želijo igrati.

Včasih prihajamo na Jesenicah v čudna nasprotja. Tako se dogaja, da hokejisti ne smejo igrati nogometa na travnatih površini nogometnega igrišča, otroci pred stopnicami igrajo med dvema ognjem na prometni cesti zaradi tega, ker ne smejo stopiti na edino travnato površino. Stanovniki samskih domov ne smejo na igrišče Partizana, ki je tik nasproti njihovega doma zato, ker si želijo samo igrati in nič redovnih vaj. Nekaj teh primerov dokazuje, da na Jesenicah imamo interes za igre in tudi določene, res ne idealne pogoje za udejstvovanje. Razumljivo pa se vedno ideje ulma.

NOGOMET

Jesenice : Bled 3:3 (2:2)

V soboto 22. septembra so jeseniški nogometaši na domačem igrišču odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Bleda. Srečanje se je končalo z neodločenim rezultatom 3:3 (2:2).

Tudi tokrat pomlajeno moštvo ni uspelo osvojiti obeh točk. Igrali so dobro, vendar zaradi razmočenega igrišča in pristranskega sojenja sodnika Bradaške iz Kranja, ki je predvsem v drugem polčasu očitno sodil v korist gostov, niso mogli zmagati.

Gole za Jesenice so dosegli: Ljušič 2 in Karahodžić.

Pionirji Jesenic so v predtekmi pramagali pionirsko moštvo Bohinja z rezultatom 8:0 (3:0). Bili so vsa tekmo boljše moštvo in so zaslužno zmagali.

Gole so dosegli: Urek 5, Majtorović 2 in Pestotnik.

Mladinci so v nedeljo gostovali v Kranju kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Triglava in zmagali z rezultatom 4:0 (1:0).

Igrali so dobro le v drugem polčasu, ko so tudi dosegli izdatno zmago.

Gole za Jesenice so dosegli: Grumerc 3 in Mlakar.

V soboto 29. septembra gostuje člansko moštvo Jesenic v Škofji Loki kjer se bodo srečali v prvenstveni tekmi z moštvom LTH, letošnjim največjim favoritom za osvojitev prvenstva NPG. Domače moštvo ima v svojih vrstah najboljšega strelca II. zvezne ZAHODNE NOGOMETNE LIGE v sezoni 1972/73 Horjaka.

Pionirji gostujejo v Britofu pri Kranju kjer bodo odigrali prvenstveno tekmo z tamkajšnjimi pionirji, mladinci pa v nedeljo v Bohinju.

Domačini so v začetku povedli s tremi zadetki in vodstvo do konca polčasa povečali še za en gol ter prvi polčas zaključili z rezultatom 8:4.

Zaradi slabega vremena sta moštvi nadaljevali igro brez odmora. Naši igralci so bili skoraj ves čas pred nasprotnikovim golom. Tako ni bilo čudno, da je bilo vodstvo vse večje. Večkrat jim je celo uspelo, da so v lepih skupnih akcijah zatresli nasprotnikovo mrežo. Jeseničani so bili uspešni v obrambi, kar nam dokazuje to, da so gostje uspeli zatresti njihovo mrežo vsak polčas samo po štirikrat. Tekma med Jesenicami in Veterani se je končala z rezultatom 20:8.

Jesenški rokometiši so do sedaj izgubili dve točki in še to po nepotrebnem v Kranjski gori. Sodnik Rakovec iz Dupelja je sodil dokaj dobro. Jeseničani so to pot zaigrali

res dobro, vendar zmaga ne bi bila tako izdatna, če bi gostje nastopili kompletni. Tudi tokrat so bili pri naših najuspešnejši Bagola, Prešern in Pavlič.

Za Jeseničane so nastopili: Šporar, Rebolj 1, Bagola 5,

Rozman, Pogačnik 2, Sturm, Zmitek, Geršak, Pavlič 5 in Prešern 5.

Ta soboto 30. septembra se bodo v okviru prve gorenjske rokometne lige jeseniški igralci v gosteh pomerili z ekipo Križe B.

Prvenstvo Železarne v malem nogometu

Prvenstvo Železarne v malem nogometu, ki se je pričelo 17. septembra poteka normalno, čeprav ga je nekoliko zavrla slabo vreme. Nadaljevalo se bo v ponedeljek. Ponovno so veliki favoriti za osvojitev prvenstva lanskoletni polfinalisti oziroma finalisti: upravne službe, elektrojeklarna, martinarna in HVZ. V prvenstvu sodeluje 24 moštev.

Komisija za rekreacijo in oddihe pri tovarniškem sindikatu, ki organizira prvenstvo, prosi vodje ekip, da moštva pripeljejo na igrišče točno ob napovedanem času.

KOŠARKA

Končno prva zmaga

Košarkarji Jesenic so napovedovali že vnaprej zmago proti košarkarjem Litije, kajti gostje nastopajo v zadnjih kolih precej oslajeni. Razlog za optimizem pa je bil tudi v tem, ker so naši košarkarji tudi v spomladanskem delu, ko so gostovali v Litiji nadigrali domačine. Večji del srečanja so bili boljše in če sodnika ne bi bila naklonjena domačinom, bi že tedaj osvojili prvi dve točki.

Tekma se je sicer pričela nervozno na obeh straneh, saj je bilo igrišče Podmežakljio prekrito z vodo. Normalen potek igre pa je oviral tudi dež. Naši so prvič v tej sezoni igrali na mokrem igrišču in so se jim zato sicer precej oslajeni gostje resno upirali. Tako je bil po prvem delu srečanja rezultat neodločen 28:28.

V nadaljevanju so domačini zaigrali precej boljše in so

sredi drugega polčasa vodili s štirinajstimi koši razlike. Za tem so naglo popustili, kar so gostje izkoristili in celo povedli z rezultatom 53:52. Posebnost nadaljevanja je bila nervozna igra na obeh straneh, le da so pri tem domačini imeli več uspeha pod košem igralcev Litije in si tako zagotovili prvo zmago v letošnjem prvenstvu Slovenije 66:61.

Igra ni bila posebno kvalitetna, saj mokro igrišče ni dovoljevalo normalne igre in so igralci obeh moštev naredili precej napak. Eni kot drugi, pa bodo — to je sedaj sigurno — ob koncu tekmovalja zapustili I-A slovensko ligo in se preselili v I-B republiko ligo.

Koše za naše so dosegli: Vujatič 15, Campa 4, Pirih 16, Vauhnik 18, Šmid 9 in Mišič 4.

D.

HOKEJ NA LEDU

KAC Celovec — dobra šola

Kot vse kaže je bilo naše opozorilo v zadnjem poročilu s tekme z Augsbugom, ko smo navedli, da so naši naredili nekaj zaskrbljujočih napak v obrambi, povsem opravičeno. Žal s tem moramo začetj tudi poročilo s tekme v okviru tekmovalja za pokal Karavank med moštvoma Jesenic in celovskim KAC-em, čeprav so naši zmagali z rezultatom 7:5 (3:0, 2:4 in 2:1) in osvojili prvi dve točki v tem tekmovalju.

Naši so v tej tekmi še enkrat dokazali, da je obramba slabši del moštva, pri tem pa očitki ne letijo le na ožjo obrambo, temveč tudi na napadalce, katerih dolžnost je po konceptu, ki ga uvaja trener Afanasijev pomagati

obrambi. Če bodo igralci pravilno razumeli kritiko trenerja in upoštevali njegova navodila, bodo v naslednjih tekmah lahko popravili »luknje« pred svojimi vrati.

Poleg tega pa smo bili v četrti priče tudi neljubim dogodkom, ki so se odigrali pred koncem druge tretjine. Takrat je namreč prišlo do pretepa med nekaterimi igralci obeh moštev in sta sodnika zaradi tega prekinila tekmo — kar dovoljujejo nova pravila — čeprav sta do konca druge tretjine ostali dve minuti in 31 sekund. Po prekinutvi so očistili led, kot da je konec tretjine in po normalnem odmoru, ko so se duhovi pomirili najprej do končali zaostanek iz druge

tretjine in takoj za tem nadaljevali zadnjo tretjino.

Tekma se je sicer začela v premoči in precej boljši igri naših hokejistov, ki so že v prvem delu povedli s 3:0. Tudi drugi del se je začel s premočjo domačinov, mladi Hafner pa je to tudi potrdil z natančnim strelom v 23. minuti in povečal rezultat na 4:0. Vse je kazalo, da bo KAC zapustil Jesenice visoko poražen. Toda, kot je to v navadi naših hokejistov, ko povedejo z nekaj goli razlike, ko občutijo, da je nasprotnik slabši in ko ga tudi nadigrajo, postanejo nepazljivi in dovolijo nasprotniku razviti svojo igro. Dobro se se spominimo naglega preobrata v lanskoli sezoni, ko so naši vodili proti Olimpiji že s 5:1, na koncu pa srečanje izgubili s 7:6. Isto se je dogajalo tudi proti KAC-u. V petih dveh minutah so gostje zaradi napak jeseniške obrambe dosegli tri gole in vodstvo domačinov zmanjšali na minimum — 4:3.

Takrat pa je igra iz minute v minuto postajala vse bolj nervozna. Naši so občutili, da se jim zmaga izmika, gostje pa, da je nasprotnik ranljiv in sta moštvi zaigrali bolj ostro, na trenutke tudi grobo. Tak razplet dogodkov pa je dosegel višek s pretepom, v katerem so sodelovali Vasiljev, Ivo Jan, in Puschnik, ki so bili za izpad tudi kaznovani in še nekateri igralci, katerim sodnika nista izrekla kazni. Igralec gostov Puschnik se tudi ni več vrnil na led, ker je menda dobil močan udarec.

V nadaljevanju nismo več gledali dobre igre naših, ki so jo pokazali v prvi tretjini, pa tudi gostje so izkoristili nervozno igro domačinov in bili v tretji tretjini veliko bolj nevarni kot na začetku srečanja.

Ceprav prikazana igra ni bila niti tako slaba, saj smo šele na začetku sezone, pa je bilo precej gledalcev razočaranih nad nešportnimi izpadi igralcev obeh moštev.

Gole za naše so dosegli: Mlakar in R. Smolej po 2, Hafner, T. Košir in S. Košir po enega. D.

Pričetek drsalne sezone - vabilo začetnikom

Zgodnja priprava ledene ploskve v dvorani Podmežakljio bo tudi umetnostnim drsalcem omogočila, da bodo novo sezono pričeli prej, kot v preteklih letih.

Uprava drsalnega kluba je na svoji zadnji seji sprejela program dela za sezono 1973/74. Nadajevali bodo s konceptom svoje dejavnosti, ki so ga v praksi preverili v pretekli sezoni ter ugotovili, da ga kaže nadaljevati. Na voljo bodo imeli vaditeljski kader, ki se je že izkazal pri delu z mladimi, poleg pa je svoje sodelovanje spet zagotovila Barba Sink iz Ljubljane.

Za priliv novih drsalcev bodo tudi letos sprejeli 15 kandidatov v začetniški tečaj. Te bodo vpisovali v ponedeljek 1. oktobra ob 16. uri v dvorani na drsališču.

Začetnike, stare pet let in ne starejše od sedem let bo vpisovala Jožica Magnik. Vpisnina za dvomesečni začetniški tečaj znaša 100 din. Vadbe bodo vsak ponedeljek dopoldan od 10.00 do 12.15 in popoldan od 16.45 do 17.45, vsako sredo dopoldan od 10.15 do 12. ure ter vsak petek od 14. do 15. ure. Kandidati morajo imeti svoje drsalke. Morebitni zamudniki pa se bodo lahko vpisali še 5. oktobra 1973 ob 16. uri na drsališču.

Na seji so precej pozornosti posvetili problemu potrebnih sredstev glede na precej visoko najemnino za uporabo drsališča, ki jo je letos prvič uvedla uprava Sportmetala. Zmenili so se, da se bodo s prošnjo obrnili na ustrezne organizacije in nekatere kolektive in računjo, da ti ne bodo pustili na cedilu umetnostnih drsalcev.

-rn

ROKOMET

Jesenice : Veterani 20:8

V soboto 22. septembra so se jeseniški rokometiši v četrtm kolu prve gorenjske lige v jesenskem delu pomerili na domačem igrišču za osnovno šolo z ekipo VETERANOV iz Kranja.

Tokrat sta morali moštvi odigrati tekmo v težkih vremenskih pogojih. Skoraj ves čas je deževalo, na terenu pa je bila voda. Zato smo se že v začetku morali zadovoljiti z

zelo slabo igro obeh moštev. Žoga je bila zelo spolzka in je marsikatera podana žoga ušla čez roke. V takšnih pogojih pa je na začudenje vseh gledalcev igro držala v rokah jeseniška ekipa. Gostom ki so trenutno prvi na lestvici naši niso dovolili, da bi pogostje ogrozili gol vratarja Šporarja, ki je to pot branil zelo dobro, in mu je uspelo obraniti obe sedemmetrovke.